50405

Ára 40 fillér

EGYETEMI KÖNYVTÁR FOLYÓIRATOK SZEGED

Miről tanácskoznak Rómában?

BUDAPEST KIR. ÖGYÉSZSÉG 1936 MÁR 20

A PÉNZVILÁG

GAZDASÁGPOLITIKAI HETILAP — MINDEN SZOMBATON

XXVI. ÉV 12 SZÁM
1936 MÁRCIUS 21

FŐSZERKESZTŐ
BALASSA JÓZSEF

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST IV, KECSKEMÉTI-U. 13
TELEFON: 88-4-29

237

LÁNCTÖRÉS

Írta Serényi Gusztáv

A tél igáját a tavaszi napfényben most dobjuk le magunkról, — gazdasági helyzetünk igája, amit belső szervezetlenségünk egyfelől, túlszervezettségünk, másfelől, s végül az autarchiák rak ránk: még rajtunk van. Minden gazdasági erőmutatás, az idei mezőgazdasági kiállítás is *láncTörés,* amely lazítja a béklyót kezünkön és bátrabb, szabadabb életlehetőségek, nemesebb világhír felé tör nekünk útat.

Örülünk az új kiállításnak, amely a mezőgazdaságot demonstrálja, épúgy, mint a Keleti Vásár az ipart és a kereskedelmet. Nekünk *van mit kitenni a kirakatba!* A lehetőségekben mi gazdagok vagyunk, ha a realizálásokban még mindig szegények is maradtunk.

Modern eszköze a magyar mezőgazdaságnak, hogy bemutatkozik az ilyen kiállításokon. Más országokban is ezt csinálják, tehát itt kipróbált propaganda eszközről van szó, s legfeljebb még azt kívánhatnánk, hogy ezeket a tavaszi kiállításokat egészítsék ki őszi mezőgazdasági kiállítással is, ahol pl. be lehetne mutatni az aratás eredményét és be lehetne állítani a magyar búzát egy nemzetközi megbecsülés értékelésébe. Az ország gazdasági Jánus-arcának vonásai jönnek ki ezekből a kiállításokból. Az egyik arc a mezőgazdaságot mutatja be — s ez a fogyasztó *Nyugatnak* szól. A Keleti Vásár viszont a *Balkán* felé fordítja a magyar termelés forgószínpadának kirakatát, s ez a két gazdag tárlat, amelyben bőven akad dicsekedni való, egyben idegenforgalmi fontosságú is.

„Jégtörő Mátyás" mintájára ezeknek a kiállításoknak az a célja és érdeme, hogy láncot törjenek és segítsenek bennünket *nemzetközi gazdasági elnyomottságunkból felszabadítani!* Vannak nemzetek, amelyek arra vannak ítélve, hogy világéletükben hordozzák a gazdasági rabigát, míg más nemzetek vagyont gyüjthetnek, jólétet és kultúrát élvezhetnek, s az élet napos oldalán járhatnak. A magyar nemzet ezer éve küzdelemmel keresi kenyerét. Ideje, s ezt meg is érdemelnénk, hogy végre mi is felszabaduljunk.

A nemzetek közt sincs egyenlőség! Vannak könnyen élő, s gazdagodó, de vannak elnyomott, küzdő nemzetek. A demokrácia, amelyet egy-egy nemzet keretén belül (nálunk is) reklamál Európa, nincs meg a nemzetek egymásközti viszonyában, — pedig ott is meg kellene ezt teremteni. Egyes országokat viszonyaik, helyzetük, termelési beosztásuk nem hagy gazdaságilag boldogulni, felemelkedni, hanem állandó szegénységre kárhoztatnak. Magyarország szegénységének gyökere a mezőgazdaság elnyomott helyzete. Nálunk még jobban el van nyomva a mezőgazdaság, mint másutt. Magyarországra pontosan áll Ramsay MacDonald volt angol miniszterelnök az a megállapítása, hogy „a termelés árszínvonalának leszorítása rabszolgabért jelent a termelőnek, s ha az árak nincsenek arányban a termelési költségekkel, akkor sem a tőkés, sem a napszámos nem tud a mezőgazdasági munkából hasznot húzni."

A minap jelent meg a Gazdaságkutató Intézet legújabb jelentése, amely szerint a világ mezőgazdasági árszínvonala, tehát vásárlóképessége 1935-ben 7—8%-kal megjavult. Magyarországra, amely mindig csak a sikerek és eredmények előszobájáig jut el, ez az árnívó még nem illetékes. Ne tévesszen meg bennünket, hogy a nemzetközi értékesítési technika látszólag megjavította húsunk, zsírunk és búzánk árszínvonalát. Mert ha leszámítjuk a felárakat, a különböző támogatásokat, akkor bizony kiderül, hogy a külkereskedelmi mérleg numerikus javulása mögött *alapos gazdasági vérveszteségünk* rejlik. Ez a vérvesztés annál fokozottabb, minél jobban érvényesül az *„egykéz"*, és az *„egy piac"* rendszere.

Egyik miniszterünk csak nemrég mondta, — úgy látszik, megnyugtatásul szánta, — hogy Magyarország mennyire megerősödött a német piacon. De ha számba vesszük, hogy ez közeli, természetes piacaink feláldozása és leépítése árán történt s hogy mi most rendkívüli mértékben ki vagyunk szolgáltatva a német piac kénye-kedvének: akkor nem tudunk a miniszterrel együtt örülni sikerünknek. A német piaccal nincs is meg a viszonosságunk, hiszen mi sokkal nagyobb arányban vagyunk nála érdekelve, mint ő minálunk. A mi méreteinkben ez a kapcsolat túlsúlyra jutott, — az ő méreteikben az egész külkereskedelmi forgalomnak csak 2%-át jelenti! Egy legyintés, egy szélfúvás és az egész eredmény már el is repül...

Olyan fordulatok fenyegetnek a külkereskedelemben állandóan bennünket, amelyekre nagyon fel kellene készülni. *Rugalmas értékesítési rendszerre* volna szükségünk, mert nem lehet tudni, mikor ér véget a mai kényelmes helyzet *a „biztos" államközi megállapodások,* amelyekben túlságosan bízunk, annyira, hogy a gazdasági élet mozgó katonaságát, eszét és élelmességét: *a kereskedőt* ki akarjuk kapcsolni a gazdasági csereforgalomból. Minél nagyobb sikere lesz ennek az ostoba törekvésnek, annál keservesebben fog ráébredni a gazda és az ország, hogy halat víz nélkül, léggömböt levegő nélkül, értékesítést kereskedő nélkül bajos elképzelni.

Hiszünk a józanodás erejében, bár természetes, hogy a kereskedelem haszonrészesedése sem haladhatja túl a gazdák mai öntudatát. *Ezen azonban lehet segíteni* s ennek lehet eleget tenni. De nem a kereskedelem megsemmisítésével. Bízzunk az ország hagyományos józan eszében s e percben bízzunk abban, hogy a mostani kiállítás is segíteni fog tisztázni a célokat, az eszközöket és az eszméket. Reménykedjünk abban, hogy ez a kiállítás meg fog felelni annak a várakozásunknak, hogy a gazdasági szolgaságból a szabadság felé vezet, megvilágítja a termelés haladását, érdemét, az értékesítés mai lehetőségét, tehát segít letörni azokat a láncokat, amelyek a mezőgazdaság csuklóját szorítják, s ugyanakkor elfojtják a kereskedelem és az ipar szabad lélekzetvételét is.

Mi lesz a magyar Fantóval?

Miután azok a tárgyalások, hogy a Fanto-konszern részvénytöbbségét az eddigi holland érdekeltségtől a cseh tulajdonban lévő brünni *Moravska Banka* átvenne, most már befejeződtek, ennélfogva az a helyzet alakult ki, hogy a *Fanto-konszern különböző vállalatai, az osztrák, román, német és cseh Fanto-részvénytársaságok cseh kézbe kerültek.* A Fanto körül több, mint egy esztendeje tartott a harc, amelyet a *Vacuum* folytatott a Fantoért, mert tulajdonképpen ebben az egész nagy tranzakcióban a döntő szerep a Vacuumé, a hitelt is ő adta, viszont az ügylet a cseh kormánnyal történt megállapodás folytán elsősorban azt a célt szolgálja, hogy a cseh petróleum-ipart nacionalizálják.

A *Fanto Egyesült Magyar Ásványolajgyárak rt.* részvénytöbbsége ebben a pillanatban tehát a brünni bank kezében van, viszont érdekeltséget vállalt már régebben a Fantonál úgy a Hitelbank, mint a Kőolajfinomító. A Fanto nálunk tudvalevőleg öt régi petróleumvállalatot egyesít magában, az átalakulás idején a holland tőke volt erősen benne érdekelve és így az egész koncepcióval szemben a helyzet más volt, mint most, amikor immár cseh érdekeltségű vállalatról van szó. Mi őszintén bevalljuk, *sok szempontból aggodalmasnak látjuk a magyar petróleum-ügy helyzetét.* Egyfelől *kőolaj-behozatalunk erősen a román petróleumtermelésre van utalva* és Románia különösen a mostani tárgyalásokon egyre fokozottabb igényekkel lép fel és a petróleumért mind több nemes valutát igényel, ami az áralakulást is erősen befolyásolhatja. Másfelől ugyanekkor a *Fanto Művek felett a legfőbb intézkedést mégis csak cseh bank gyakorolja,* még pedig egy olyan cseh bank, amelyre a cseh kormánynak különösen nagy befolyása van. *Mi ezt a helyzetet, amelyet kőolajellátásunkban és benzinszükségletünk ellátásában* úgy a román, mint pedig a cseh érdek elfoglal, gazdasági szempontokból *nem tartjuk előnyösnek.* Kétségtelennek kell tartanunk, hogy az a szerep, amelyet szerencsére a Magyar Általános Hitelbank a Fanto Művek konszernjében elfoglal, *alkalmas lehet arra, hogy a Fanto Művek magyarországi vállalatánk sorsát a helyes irányban biztosítsa.*

A petróleumkérdés egyike ma a legfontosabbaknak az ország gazdasági életében, nemcsak azért, mert maga a petróleum is nálunk a vidéken elsőrangú szükségleti cikk, hanem, mert közlekedésünk és ipari termelésünk területén a benzinnek igen fontos szerepe van, szinte a döntő jelentősége. Éppen *ezért tartjuk nagyon lényeges*

jelenségnek mindazt, ami a petróleumiparban történik, azt is ami a Fanto sorsával kapcsolatos és azt is, ami a magyar petróleumvállalatok ügyvezetésében történik, *szellemüket, gesztióikat, árpolitikájukat és egész termelési irányukat jellemzi.* A petróleumvállalatok működése *igen lényeges okokból* különös figyelmet érdemel és azok a jelenségek, amelyek ebben az iparágban bármely vonatkozásban történnek, annyira fontosak a termelés többi tényezőire is, hogy ezeket a kérdéseket állandó komoly figyelem és vizsgálat tárgyává kell tenni.

Mi kell a hitelhez?

A Magyar-Olasz Bank a hitelpolitika problémáiról

A Magyar-Olasz Bank jelentése, amelyet az intézet közgyűlése elé terjesztett, feltűnően érdekes megállapításokat közöl a gazdasági helyzetről és különösen a magyar hitelpolitika nagy problémáiról. A pénzügyi és gazdasági közvélemény számára figyelemreméltóak a jelentés megállapításai és fölötte objektív szempontjai. A jelentés e részei így szólnak:

Az autarchiák kárai

A világgazdaság helyzetében az elmúlt 1935. év folyamán sem mutatkozott lényeges változás. A gazdasági élet egyes kedvező jelenségei mellett úgy a nemzetközi politika, mint a nemzetközi gazdasági és pénzügyi kapcsolatok terén felmerült súlyos nehézségek a válságból való kibontakozásnak s *az általános gazdasági fellendülésnek továbbra is útját állják.* A világgazdaság szempontjából kedvező jelenségként foghatjuk fel egyes felhalmozódott nyersanyagkészletek csökkenését, az ipari termelésben és a nemzetközi áruforgalomban bekövetkezett némi emelkedést, a munkanélküliek számának csökkenését, a mezőgazdasági termékek árszínvonalának emelkedését. Ezzel szemben a nemzetközi politikai bonyodalmak, bár a hadfelszerelési iparágakban és közvetve más téren is átmenetileg emelkedő irányzatot hoztak létre, szükségszerűen a nemzetek között a fokozottabb elzárkózást idézték elő; ez nyilvánult meg azokban az intézkedésekben, amelyeket az egyes államok termelésük és munkapiacaik védelmére, valamint a devizanehézségek leküzdése érdekében a kereskedelem szabadságának és a hitel- és pénzforgalomnak rovására léptettek életbe és amelyek — ha időlegesen közvetlen céljukat látszólag el is érik — további *kihatásaikban az illető nemzet más termelési és foglalkozási ágainak s később a nemzeti jövedelem egyetemének is gyakran előre nem látható tetemes károkat és veszteségeket okoznak.*

Magyarországnak a válság óta tartó súlyos helyzetében általában gazdasági és pénzügyi téren *a javulás jelei mutatkoznak.* Az államháztartás teljes egyensúlyát még nem sikerült ugyan elérni, de így is nagyjelentőségű, hogy *roszszabbodás nem következett be.*

A hitelbiztonság

A mezőgazdasági termelés eredménye a lefolyt évben csak a gabonaneműeknél mondható kielégítőnek, amelyek hozama minőségileg kedvező volt, bár mennyiségileg az utolsó tíz év átlaga alatt maradt; ezzel szemben a késő tavaszi fagyok, majd a jégverések és a hosszantartó nyári aszály katasztrofális hatással voltak a takarmányfélékre, a kapásnövényekre és a gyümölcstermésre. Bár országos átlagban a termés mennyisége 16%-kal volt alacsonyabb az előző évinél, a mezőgazdaság helyzete az áralakulás szempontjából lényeges javulást mutat, amennyiben a mezőgazdasági termékek éveken át tartott árhanyatlását jelentős árjavulási folyamat váltotta fel, olyannyira, hogy az agrárolló nyílása, amely az 1933. évben a békeévekhez képest 45%-ig tágult, az 1935. év folyamán egyes ipari cikkek drágulása ellenére egyre szűkült és az év végén már csak 25%-ot tett ki. Lényegesen javította továbbá a mezőgazdasággal foglalkozó népesség helyzetét a Magyar Nemzeti Bank hivatalos váltóleszámítolási kamatlábának az elmúlt év szeptemberében ½%-kal 4%-ra történt leszállítása és főként a gazdaadósságok kérdésének szabályozása.

A hiteléletbe való minden mesterséges beavatkozás, a szerzett jogoknak rendeleti úton történő érintése aggályos, mert a tőkeképződésnek és az ennek megfelelő hitelnyujtásnak alapját képező és ezért a gazdasági életben nélkülözhetetlen bizalom gyengítésével járhat. A gazdaadósságok rendezésének módja terhes az államra, de aránytalanul súlyos áldozatokat ró a pénzintézetekre is, amelyek a gazdasági válság kezdete óta a legkülönfélébb formákban voltak kitéve ilyen teherpróbáknak. Reméljük, hogy hasonló intézkedések megismétlésére vagy kiterjesztésére e megfontolások hatása alatt nem kerül sor.

Helyesen mutatott rá a Magyar Nemzeti Bank vezetősége évi jelentésében arra, hogy a *hitelnyujtás kiterjesztése csak belső tőkeképződés útján történhetik, csak ezzel párhuzamosan haladhat,* már pedig *a belső tőkeképződést a hitelszervezetek erősítése, tekintélyük szilárdítása, valamint a szerzett jogokban való bizalom fenntartása nélkül elképzelni nem lehet.*

Országunk mezőgazdasági jellege folytán fokozottabb figyelmet érdemel ez a meggondolás, mert *itt a mezőgazdaság és a mezőgazdaság hitele úgyszólván a lakosság legnagyobb részének existenciális érdeke* és meg vagyunk győződve arról, hogy *mindenkitől teljesen távol áll a szándék, hogy a már vállalt kötelezettségnek lazítása által az egész mezőgazdaság jövőbeni hitelellátását veszélyeztesse.*

Bízunk abban, hogy mindazok, akik hivatva vannak arra, hogy az érdekek összeegyeztetésével a pillanatnyi bajokon a gazdasági életet átsegítsék, tudatában vannak, hogy *a gazdasági élet javulásával enyhíteni kell a kivételes rendelkezéseken és fokozatosan le kell építeni a gazdasági életbe való beavatkozást.*

Azok az eredmények, melyeket kormányunk nagy sikerrel mutathat fel azáltal, hogy a társadalmi és gazdasági békét és egyensúlyt a legnehezebb viszonyok között is fenntartotta és a jelen súlyos problémái mellett a jövő fejlődés lehetőségét is nyitva tartja, biztosítékot nyujtanak nekünk arra nézve, hogy *kormányunk illetékes tényezői teljesen átérzik és megértik az egyes intézkedésekkel kapcsolatban felmerült aggályokat és a jövőben elhatározásaiknál e szempontokat is méltányolni fogják.*

Szabad forgalmat!

A magyar ipari termelés az elmúlt évben is, talán egy-két iparágtól eltekintve, emelkedő irányzatot mutat; nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy *a nyersanyagok jelentős drágulása az ipari termelés jövedelmezőségét hátrányosan befolyásolja.* A legerősebb fejlődés a vas-, acél- és gépipar termelésében volt tapasztalható; nagy mértékben emelkedett az építési tevékenység is, míg a textilipar termelése és jövedelmezősége némileg hanyatlott. *A kereskedelem zavartalan működését az újabb és újabb korlátozások, a ki- és beviteli nehézségek, akadályozzák.*

Az ország devizahelyzetében, mint ez a Magyar Nemzeti Bank jelentéséből kitűnik, némi javulás állapítható meg, amelyben jelentős része van számottevően megnagyobbodott aktív idegenforgalmunknak, úgyszintén a külföldi utazásokra fordítható összegek megszorításának. Az elmúlt év végén a Magyar Nemzeti Bank a különféle kompenzációs és clearing-felárakat egységes alapra helyezte, ezzel megkönnyítette az eddigi bonyolult elszámolási rendszert s az árukereskedelem számára lehetővé tette az üzleti életben nélkülözhetetlen kalkulációt; egyes viszonylatokban, így Németországgal és Jugoszláviával szemben az árukompenzációs rendszer helyébe a devizakompenzációk rendszere lépett, aminek folytán a kereskedelmi ügyletek lebonyolítása is sokkal egyszerűbbé és könnyebbé vált; *ez tekinthető egyúttal a szabad forgalom helyreállításához vezető első lépésnek.*

Pécs viharzik a Pécsi Koksz miatt

Miért rossz a pécsi gáz és mit mondanak a szakértők?

Pécsett nagy harcok dúlnak: úgy mondják, *rossz a gáz.* Pécs város harcban áll a *Pécsi Koksz*-szal, illetőleg a *Pécsi Kokszművek Részvénytársaság*-gal s ez a harc egyre nagyobb arányokat ölt: foglalkoztatja és izgatja az egész pécsi közvéleményt ésaránya iban túlnő a helyi kereteken is.

Pécsett újabban a gázt a *Pécsi Kokszművek Rt.* szolgáltatja. Már a télen a *gáz minősége ellen rendkívül súlyos kifogások merültek fel,* úgyhogy Pécs szab. kir. város decemberi közgyűlésén a közönség megnyugtatására *Nendtvich* Andor dr. polgármester bejelentette, hogy a *város a legradikálisabb lépésekre határozta el magát.*

A város által foganatosított intézkedésekről a március 10-én tartott közgyűlésen referált *Makay* István helyettes polgármester, aki bejelentette, hogy *a kokszmű gáza nem felel meg a szerződésben előírt követelményeknek, oly nagy a gáz szerves kéntartalma, hogy nem élégíti ki a közegészségügyi követelményeket.* Bejelentette *Makay* István h. polgármester, hogy *bírói szemlét kértek* és mindhárom szakember egybehangzó véleményt nyilvánított a tekintetben, hogy a szerves kéntartalom sokkal több, mint az engedélyezett 46 gramm, sőt 90—100 gramm között ingadozik.

Mi van a gázzal?

Február 27-én a város megállapodást kötött a kokszművel arra, hogy a kokszmű a városi gázgyár telepén organikus kénszűrő készüléket létesíthet és az esetben, ha március 20-ig nem szolgáltat a kokszmű szabványos gázt, *a város ismét üzembe helyezi gázgyárát és nem veszi át a kokszmű gázát.*

Sárkány Ármin dr. ügyvéd, a Pécsi Háztulajdonosok Egyesületének elnöke volt a közgyűlésen az első felszólaló, aki elmondotta, hogy *amióta* a gázszolgáltatást a *Pécsi Koksz* vette át, *azóta állandóan hangosabb és hangosabb a panasz,* hogy *a gáz árt az egészségnek, tönkreteszi a kályhákat és a fürdőszobák fémalkatrészeit. A szakértők egyhangúlag kimondották, hogy a gáz az egészségügyi követelményeknek nem felel meg,* az égési termékek a magas kéntartalom folytán károsak, oly sok kéndioxid jut a levegőbe, hogy azt közegészségügyileg aggályosnak kell minősíteni, a megengedhetetlenül magas szerves kéntartalom elősegíti a fémalkatrészek időelőtti megtámadását.

— A gázt eddig sem sikerült megjavítani, a hatóság most mégis várakozási időt kér, mondván, hogy „az időközi fejleményekhez képest megfontolás tárgyává teszi a célravezető intézkedéseket.“ — Engem, aki naponta kábultan hagyom el a fürdőszobát és a *köhögéstől fuldokolva gondolok a polgármester úr radikális ígéretére, látom mily rohamosan mennek tönkre a fűtőberendezések és a szobában lévő fémtárgyak,* nem elégíthet ki a halogatás, mert olvastam a szakértők jelentésének részleteit is és azokból azt látom, hogy *a kokszgyár által tervezett kísérletekből semmi jót nem várhatunk.*

Szigorú szakértői vélemények

— A város meghallgatta a szakértőket, a legkevesebb amit elvárhatunk, hogy fogadjam meg a szakértők tanácsait. *A város szakértője, Zechmeister László dr. egyetemi tanár* megállapítja szakvéleményében, hogy *a jelenlegi helyzet közegészségügyileg aggályos és még egy negyedévig sem tartható fenn.*

Az ügyben a legérdekesebb, hogy *Varga* József műegyetemi tanár, a kokszmű szakértője is azt mondja szakvéleményében, hogy a kokszmű a nagy szerves kéntartalom eltávolítására irányuló előmunkálatokat megkezdte, a gázt katalizátoron áthajtja, minthogy azonban a katalizátor aktivitásának időtartamára garancia nem adható, a felállítandó gáztisztítókészüléket csak kísérleti készüléknek kell tekinteni, melynek működéséről csak hónapok multán lehet végleges véleményt alkotni.

— *A legradikálisabb megoldás a fogyasztók szempontjából* — mondja a szakértő a továbbiakban — *a kokszmű gázszolgáltatásának megszüntetése és a városi gázgyár termelésének újbóli megindítása.*

Sárkány Ármin dr. végül rámutatott arra, hogy ha a fogyasztók nem kapnak megfelelő gázt, *kártérítést követelhetnek, visszaperelhetik a bevezetés költségeit, kívánhatják a fürdőtestek megfizetését, a tönkretett tárgyak pótlását.* A folytonos halogatás végül is erre az elhatározásra fogja késztetni a fogyasztókat. Ezek után *Sárkány* dr. azt indítványozta, hogy *nyomban helyezzék üzembe a városi gázműveket és a kokszágyár gázából kapcsolódjanak ki.*

Baumann Emil türelmet kért a kokszmű számára, mondván, hogy óriási áldozattal tette lehetővé a pécsi bányatermékek kokszosítását, meg kell nyugtatni a közönséget és türelemmel kell megvárni, amíg a kokszmű átesik a gyermekbetegségeken.

Gombos Ede dr. hangoztatta, hogy a városnak akkor kötelessége lett volna gázművét üzembe helyezni, amikor kiderült, hogy kénes a gáz. Vissza kell utasítani a közönség negligálására irányuló törekvést, hanyagság, nemtörődömség, ami eddigt örtént. A drága pénzért a pécsi közönség rendes gázat követelhet, ne kísérletezzenek a közönség bőrére. *Százezres vesztesége lesz a városnak, mert a gáz megtámadja a készülékeket s e fölött nem lehet napirendre térni.*

Kinek a bőrén kisérletezik a kokszmű?

Littke József m. kir. kormányfőtanácsos hangsúlyozta, hogy *a türelemnek is van határa* és arról sem szabad megfeledkezni, hogy a gáz nem csak egészségtelen, nemcsak kellemetlen, hanem olyan drága is, hogy ezért sem lehet használni. *A kokszmű ne a közönség bőrén, hanem a saját szakállára kísérletezzen.*

Makay István h. polgármester újabb felszólalása után a közgyűlés tudomásul vette az előterjesztett polgármesteri javaslatot, tehát a *Pécsi Kokszsnak a jövő hét elejéig kell rendbehoznia a pécsi gáztermelést.*

Kérdés: tudja-e? Ha nem, az ügynek további fejleményei várhatók, mert *a pécsi közönség a mai gázszolgáltatással nagy mértékben elégedetlen.* De más panasz is megnyilatkozott ugyanesak Pécs város közgyűlésén a *Pécsi Koksz* ellen. *Tolnay* József szóvátette, hogy a kokszmű nem tartja be a várossal kötött szerződését, nem veszi át a gázmű munkásait, nem kapják meg a javadalmazást, amelyet a városi gázgyárban élveztek. Amint az üzem építésekor a vállalat mellőzte a pécsi kézművesipart, úgy most is szerződésellenesen jár el, mert kisebb fizetést ad a gázgyár volt alkalmazottainak. Tolnay József kérte a polgármestert, hasson oda, hogy ez az állapot megszűnjön, mert különben *az érdekeltek kártérítési pörrel lépnek föl.*

Mindenesetre feltűnő, hogy a *Pécsi Koksz* körül ennyi bonyodalom keletkezik a Mecsek alján? Aligha hihető, hogy valamely vállalkozásnak *hosszú távra* helyes politikája lenne, ha ilyen mértékben áll szemközt annak a városnak közvéleményével, ahol üzeme van s ahol évtizedeken át fontos közszolgáltatást kíván ellátni? Vagy lehetséges volna talán, hogy más érdekek állanak itt a *Pécsi Kokszszal* szemközt? Mindenesetre Pécs viharzik...

P. K.

A magyar bankszervezet 1935-ben Miért csökkent a visszleszámítolás? A Pénzintézeti Központ munkája és nagyfontosságú hivatása

Mi a jelentősége, hivatása a Pénzintézeti Központnak? Miért gyökeresedett meg ennek az intézménynek nagy jelentősége és kiemelkedő értéke a magyar bankszervezetben?

Amikor életrekeltették, a háború kellős közepén, 1916-ban, most húsz esztendeje, sokan átmeneti jellegűnek vélték a P. K.-t és egész struktúráját. Az erők és értékek, amelyeket *Teleszky* János elképzelése az intézmény számára megadott, mégis erőseknek bizonyultak, a koncepció a teljes vonalon érvényesült és a Pénzintézeti Központ azóta a Magyar Nemzeti Bank mellett az ország hiteléletének egyik legjelentékenyebb tényezője lett. Az új intézmény felállításánál akkor az alapítókat az a cél vezette, hogy — mint az alapításról szóló törvényjavaslat megokolása kifejti — „a pénzintézetek egy kellő tekintéllyel bíró, megfelelő tőkeerővel rendelkező önkormányzati szervvel bírjanak, amelynek feladata odahatni, hogy tagjai tőkeerejükkel arányban álló működést fejtsenek ki, a természetes körzetük körébe eső gazdasági érdekek kielégítésével foglalkozzanak és ezeket az érdekeket minél tökéletesebb mérvben és módon elégíthessék ki. További feladata az új intézménynek a tagjai sorába tartozó, kisebb tőkével működő pénzintézeteknek irányítása és ellenőrzése és e célból megfelelő revíziósszervezet létesítése."

Ezek szerint már maga az alapításról rendelkező törvény is igen széleskörű feladatokkal bízta meg a Pénzintézeti Központot és azzal a rendelkezéssel, hogy csak a Pénzintézeti Központ tagjai sorába tartozó pénzintézetek kezelhetnek betéteket és mindazon tagintézetek, amelyek saját tőkéi az ötmillió pengőt el nem érik, az intézet revíziója alá esnek, az összes hazai pénzintézeteket a Pénzintézeti Központ ellenőrzése alá állította.

A revizori tevékenység révén a Pénzintézeti Központ állandó szoros kapcsolatot tart fenn tagintézeteivel, irányító befolyást gyakorol arra, hogy az ügyvitelnél úgy a pénzintézeti, mint a kisgazdasági érdekeknek megfelelő elvek érvényesüljenek, hogy ezzel megelőzze a pénzpiacra és a gazdasági életre káros eseményeket. De ezt a célt nemcsak irányítással, tanácsal, hanem esetleg szükségessé váló, altruista jellegű *hitelnyujtással* is alátámasztja.

Ennek a nagyjelentőségű feladatkörnek keretében az intézet — amely ipari vállalatoknál és magánosoknál is vállalhat revíziókat — eddigi működése alatt *31 pénzintézet, 29 kereskedelmi és iparvállalat és 19 háborús szerv lebonyolítását fejezte* be és jelenleg még 51 pénzintézet és 11 ipari és kereskedelmi vállalat felszámolásánál tevékenykedett, amely vállalatoknál összesen 96.3 millió pengő hitelezői érdekeltség áll fenn.

A háborút követő években, úgyszintén a bankzárlat után is felülvizsgáló- és kiegyenlítő hivatalok, a közszolgálati alkalmazottak kölcsönosztálya, a Magyar Szavatossági Bank ügykezelése, az Országos Lakásépítő Hitelszövetkezet, a Külföldi Hitelek Országos Bizottságának teendői, a hadikölcsön károsultak segélyezése mind nagy feladatot rónak az intézetre, amely a külkereskedelem terén az egyes államokkal fennálló kereskedelmi szerződések alapján a kölcsönáruforgalom előmozdításával és az Olasz-Magyar Kiviteli Hivatal teljes ügykezelésének ellátásával is nagy gazdasági szolgálatokat teljesít. Ehhez a rendkívül szétágazó, sokoldalú ügykörhöz járulnak még újabban a gazdaadósságokkal kapcsolatos közérdekű teendők, mint a kamathozzájárulási alap kezelése, a törlesztési jutalmak szétosztása és egyéb teendők. Az osztálysorsjáték is az intézet ügykörébe tartozik és a tatarozási akciót is ügykörébe vonta.

Ez a sokoldalú, szétágazó a hitelélet nagyszámú ágát felölelő tevékenység legjobban megvilágítja, *mily nagyjelentőségű intézménnyé alakult ki a Pénzintézeti Központ fennállásának két évtizede* alatt és mily fontos szerepet tölt be az ország hiteléletében.

A magyar bankszervezet alakulása

Miután az ország összes pénzintézetei a Pénzintézeti Központ kötelékébe tartoznak, a taglétszám változásai jellemző képét szolgáltatják a magyar hitelszervezet bizonyos strukturális alakulásának.

Amikor a Pénzintézeti Központ megalakult, 40 fővárosi és 1221 vidéki, összesen 1261 alapítótagintézete volt. A taglétszám a háború tartama alatt, sőt az azt követő két év alatt is erősen emelkedett és *1918 végén, az ország megcsonkítása előtt, már 56 budapesti, 1344 vidéki, összesen 1400 pénzintézet tartozott az intézet kötelékébe.* Az 1920 végén a Trianoni békeszerződés által elszakított területek 801 vidéki intézete szűnt meg a tagok sorába tartozni, amihez 1922-ben még 20 nyugatmagyarországi pénzintézet is járult, úgyhogy *a békeszerződés folytán összesen 821 intézet vált ki a Pénzintézeti Központ kötelékéből.* 1923-ban Csonka-Magyarországon összesen 696 volt a tagintézetek száma. Ezek közül 91 budapesti intézet volt, amelyek száma az inflációs években erősen elszaporodott, 1920. év óta 35 új alapítással 605 vidéki intézet volt. Ezt követőleg a tagintézetek létszáma állandóan kisebb-nagyobb mértékben csökkent. A bankzárlat elrendelése előtti évig, 1930-ig, a fővárosi intézetek száma 51-re, a vidékiekké 605-ről 455-re esett vissza, ami a stabilizálást követőleg bekövetkezett, az inflációs látszatkonjunktúrának véget vető deflációs idők természetes folyománya volt. Az 1924-től 1930-ig terjedő időszakban a *vidéki* intézeteknél mutatkozó 196 taglétszámcsökkenésből

fúzióra	41
fiókosításra . .	80
felszámolásra . .	45
kilépésre . . .	30

intézet esett, míg ezzel szemben 48 új vidéki intézet lépett be a tagok sorába, úgyhogy végeredményben a csökkenés 150 tag volt. A fővárosi intézetek száma ugyanez alatt az idő alatt ugyancsak nagy mértékben, 91-ről 51-re kevesbbedett és pedig

fúzió útján	8
felszámolás útján . .	24
kilépés útján	16

intézet vált ki, viszont 9 intézet belépett a Pénzintézeti Központ tagjainak sorába.

Az intézetek számának ez az erős csökkenése, tekintettel a hitelszervezet határozott túlméretezése miatt, kétségtelenül kívánatos volt és hogy az minden rázkódtatás nélkül, símán és a betevők károsodása nélkül volt keresztülvihető, a Pénzintézeti Központ hatályos közreműködésnek köszönhető.

Az 1931. évi bankzárlat elrendelése után sem szűnt meg a pénzintézetek számának apadása. A fővárosi intézetek száma ugyan nem változott, a vidéki tagoké azonban további 48-cal esett vissza, 474-ről 426-ra. Ha a kiválások eredetét és időpontját nézzük, azt látjuk, hogy a taglétszám visszaesése ezen öt év alatt különösen az első két évben, közvetlenül a válság kitörését követőleg vett nagy méreteket, míg az elmult három évben a visszaesés lényegesen csökkent, amint látható.

Vidéki kivált intézetek száma:

	1931/2	1933/35
fúzió útján	11	14
fiókosítás útján . .	4	4
felszámolás útján . .	27	7
kilépés útján . . .	6	1
kizárás útján . . .	6	1

A felszámolások számának nagy visszaeséséből, amelyre 1935-ben már csak egy esetben került a sor, amellett szól, hogy a tisztulási folyamat, amely a súlyos válság kitörése után elkerülhetetlenül szükségessé vált, befejezést nyert. Az 1936 első hónapjaiban további három intézet felszámolás folytán lépett ki, köztük *a Kéve mezőgazdasági rt.*, úgyhogy *a Pénzintézeti Központ taglétszáma jelenleg 423 intézet.*

A pénzintézetek létszámának ez a egészséges hitelszervezet kialakulása felé tendáló csökkenésért az intézetek között létrejött eredményes kiválasztódásáért kétségtelenül a Pénzintézet Központot illeti meg a legnagyobb elismerés. Irányításával, hitelnyujtással és egyéb utakon és módokon ennek a folyamatnak lebonyolításában a vezérszerepet az intézet vitte.

A gazdasági javulás okai

Amikor a Pénzintézeti Központot annak idején megalapították, az alapítók azt is szem előtt tartották, hogy a háború után szükség lesz olyan tőkeerős intézményre, amely a hitelszervezetet a háborús gazdálkodásból a békés viszonyokba átvezeti, illetve ahhoz, az arra szoruló intézeteknek, segítséget nyujt. Az események azonban úgy alakultak, hogy rövid egymásutánban *két* olyan időszak is elkövetkezett, amely a Pénzintézeti Központra ezen a téren súlyos feladatokat hárított. Az intézet azonban a helyzet magaslatán állva mindkét alkalommal, úgy az összeomlást követő években és a stabilizálás időszakában, mint a bankzárlatot követő kritikus években fényesen megoldotta a legsúlyosabb problémákat és hitelszervezetünket, az egész gazdasági életet nagy megrázkódtatásoktól, a lakosságot nagy veszteségektől óvta meg.

Az elmult esztendő már a gazdasági helyzet javulásának bizonyos tüneteit mutatja. Ez a nem nagymérvű, de határozottan megállapítható enyhülése a helyzetnek azonban nem általános világjelenség, hanem csak egyes államokban konstatálható, míg másutt stagnálás, sőt néhol visszaesés is mutatkozik. Ebből joggal következtethetünk arra, hogy *a javulás nem annnyira világgazdasági, hanem inkább az egyes államok benső helyzetéből eredő okokra vezetendő vissza.*

Ilyen helyzettel találkozunk ma nálunk is. A mult év során kialakult javulásnak vannak gazdasági, természeti körülményekből eredő okai, de tagadhatatlanul vannak olyan okai is, amelyek az ország benső megerősödésében keresendők. Ebben a benső megerősödésben szerepük van egyes intézményeknek is, amelyeknek feladatát, hivatását képezi a támaszra szoruló gazdasági életet a válságon átsegíteni.

A Pénzintézeti Központ is ezek közé a nagy feladatok megoldására hivatott, közérdekű működést kifejtő intézmények közé tartozik. *Jelentős része van abban, hogy a többéves válságot aránylag jól megúsztuk* és bankösszeomlások, megtakarított vagyonok pusztulása, adósok összeroppanása, állami segítségnyujtás szükségessége, amelyek külföldön majdnem mindenütt a válság kísérő jelenségei voltak, nálunk nem következtek be.

Erős csökkenés a visszleszámitolásban

A Pénzintézeti Központ 1935. évi működéséről csak a közgyűlésén fog részletesen beszámolni. Ezúttal csak a már közzétett 1935. évi mérlegből és nyereség-veszteségszámlából vonhatunk le néhány következtetést.

Az intézet alaptőkéje, amely 87.609 darab A) sorozatú 40 pengős és 600.000 darab, az államkincstár által átvett B) sorozatú, ugyancsak 40 pengős üzletrészre osztva, 27.5 millió pengőre rúg, változatlanul szerepel a mérlegben. Ezzel szemben a tartalékalapok gyarapodtak és az 1934. évi 7,710.724 pengőről 8,021.733 pengőre növekedtek, úgyhogy *a Pénzintézeti Központ ezidőszerint 35.5 millió pengő saját tőkével rendelkezik.*

A pénztári készletek és bankári követelések 2,529.084 pengőről 1,150.530 pengőre mentek vissza. Ezeknek a tételeknek csökkenését a vezetőség bizonyára azért tartotta szükségesnek, mert a nyugodtabb gazdasági légkör már nem teszi szükségessé nagyobb készletek őrzését, különösen a Pénzintézeti Központnál, amely közérdekű jellegénél fogva ebből a szempontból más beszámítás alá esik mint a többi pénzintézet és célszerűbbnek tartotta e tőkéket más, hasznos célokra felhasználni. A készletek egyébként még mindig elég magasak és megközelítik a krízis tetőfokán, 1931 december 31-én fennálló 1,484.931 pengős összeget.

Az *értékpapírtárca* az elmult évvel szemben alig mutat változást, 4,677.671 pengő az 1934. évi 4,687.644 pengő helyett.

A *váltótárca* az 1934. évvégi 189.5 millió pengős állományról 1935 végéig 168.1 millió pengőre ment vissza és ezzel az 1932. és 1933. évi állomány összegét érte ismét el. Ez a csökkenés arra enged következtetni, hogy a tagintézetek az elmult évben bekövetkezett betétemelkedés folytán egyrészt az évközben ügyfeleik által teljesített visszafizetések révén, másrészt *visszleszámítolási hitelt kisebb mérvben vettek igénybe.* Erre következtethetünk abból is, hogy a Pénzintézeti Központ kötelékébe tartozó összes intézeteknél *az igénybevett visszleszámítolási hitel az 1934. évi 525.6 millió pengőről 1935 végén 471.3 millió pengőre ment vissza.*

Az *adósok* tétele emelkedést tüntet fel, az 1934. évi 59.6 millió pengőről 69.5 millió pengőre szaporodott. Ez a tétel, amely az 1931. évi mérlegben még 84.8 millió pengővel szerepelt, majd fokozatosan 1934 végéig 59.6 millió pengőre ment vissza, a bankzárlat óta először mutat ismét emelkedést. Ezen a számlán közérdekű intézményeknek és különféle vállalatoknak nyujtott hitelek is szerepelnek.

A közszolgálati alkalmazottaknak az 1918. évi XXII. tc. alapján nyujtott kölcsönök, amelyek egy utóbb kibocsátott pénzügyminiszteri rendelet értelmében az OTI és MABI tisztviselők által is igényelhetők, csak lényegtelenül emelkedtek, 17.7 millió pengőről 18.1 millióra. Miután ezeket a kölcsönöket törlesztéses kölcsön alakjában nyujtják és így az év folyamán az előzőleg adott kölcsönök egy része visszafolyt, az új hitelek összege meghaladja azt a többletet, amely az előző évvel szemben a mérlegben mutatkozik.

Maga a Pénzintézeti Központ által visszleszámítolt váltók összege, amely legmagasabb összeget, 134.6 millió pengőt, 1932 végén érte el, az előző évvel szemben lényegesen kisebbedett, *112.6 millió pengőről 66.5 millió pengőre,* ami kisebb részben annak következése, hogy a tagintézetek hiteligényeiket az intézettel szemben csökkenteni tudták, miután a fővárosi nagybankok a betétállományuk jelentős emelkedése révén fokozott mértékben állottak a vidéki hitelélet rendelkezésére affiliált intézeteik útján. A Pénzintézeti Központ által kisebb mértékben igénybevett visszleszámítolási hitel legfőkép azonban a *hitelezők* tételének megduzzadásában leli magyarázatát, amely az 1934. évi 94.4 millió pengőről 1935 végén 131.5 millió pengőre szökött fel. Ennek a 37.1 millió pengős emelkedésnek magyarázatát abban táljuk, hogy egyes intézmények és fővárosi pénzintézetek, amelyek *tőkefeleslegeiket rendszerint a Pénzintézeti Központnál helyezik el,* ezeket az elhelyezéseiket az elmult év folyamán, nem lévén kellő alkalom azok megfelelő hasznosítására, gyarapították. Hogy a Pénzintézeti Központ kötelékébe tartozó összes intézetek készpénzkészlete, girókövetelése és bankári követelése az elmult évben 170.8 millió pengőről 186.8 millió pengőre, tehát 16.1 millió pengővel emelkedett, szemben a hitelezők tételének 37.1 millió pengős gyarapodásával, arra mutat, hogy *a pénzintézeteken kívül más intézmények is a Pénzintézeti Központra bízzák feles tőkéiket.*

Az intézet tagjainak *folyószámlakövetelései,* a Hitelezők tételének nagyarányú emelkedésével szemben, némileg csökkentek és az 1934. évi 31.8 millió pengőről 1935 végéig 28.1 millió pengőre apadtak.

Emelkedtek viszont az *átmeneti tételek,* 820.389 pengőről 1,031.686 pengőre. Végeredményben *a mérlegfőösszeg,* miután az igénybevett visszleszámítolási hitel nagyobb mértékben csökkent, mint amilyenben a hitelezők tétele növekedett, az 1934. évi 276.3 millió pengővel szemben 1935 december 31-én 264.2 millió pengő volt.

Áttekinthetőség végett az elmult öt esztendő főbb mérlegadatait az alábbiakban ismertetjük:

	1931	1932	1933	1934	1935
	millió pengőben				
Saját tőke	34.3	34.6	34.9	35.1	35.5
Tagok folyószámlakövetelése	8.2	22.1	31.9	31.8	28.1
Hitelezők	91.6	80.4	85.1	94.3	131.5
Visszleszámítolás	124.7	134.6	116.2	112.6	66.5
Pénztár, bankoknál	1.5	0.8	3.3	2.5	1.1
Értékpapírok	2.8	4.1	3.6	4.7	4.7
Váltótárca	154.3	169.6	168.3	189.5	168.0
Adósok	84.8	82.1	76.3	59.6	69.5
Közalkalmazottak kölcsöne	17.7	17.4	17.0	17.7	18.1
Ingatlanok	0.5	0.5	1.7	1.9	2.3

Az *értékpapírok,* illetve *ingatlanok* tételénél mutatkozó eltérés oka az, hogy az intézet 1.2 millió pengő értékű ingatlana 1932-ig az értékpapírok között szerepelt, miután addig részvénytársasági alapon volt. 1933-tól már az ingatlan tételébe vétetett át, mert a részvénytársaság felszámolt és az ingatlant maga az intézet vette át. Az értékpapírok tételének emelkedése az intézet által átvett pénztárjegyek és Hitelintézetek Szövetkezete részjegyek átvételőből ered.

A Pénzintézeti Központ tiszta nyereségé 1,559.024 pengő, tehát majdnem pontosan megfelel az 1934. évi 1,555.545 pengő tiszta nyereségnek. A passzív kamatok az 1934. évi 6,843770 pengőről 6,138.290 pengőre, az aktív kamatok 11,735.488 pengőről 11,207.775 pengőre kevesbedtek. A csökkenés tehát a passzív kamatoknál 705.480 pengő, 177.747 pengővel *nagyobb,* mint az aktív kamatoknál, ahol a kiesés mindössze 527.733 pengő volt. Hogy a tiszta nyereség mégsem változott, részben a különféle bevételeknél az előző évvel szemben bekövetkezett apadására, 1,059.717 pengőről 969.352 pengőre, részben a személyzeti költségek, egyéb kiadások és az adók és illetékek emelkedésére vezetendő vissza.

Keresztes–Fischer és Pósch Gyula

A Pénzintézeti Központ évi jelentése kétségtelenül sok érdekes adatot fog még tartalmazni a magyar bankéletre és a bankszervezet működésére vonatkozólag, azonban ennek a működésnek legfőbb tényei nyilvánvalóak és magának az intézménynek mérlegéből is kitűnően látszik, milyen mértékben teljesíti a P. K. hivatását. Olyan férfiúk állottak ennek az intézménynek élén, mint az utolsó időkben is *Korányi* Frigyes báró, *Schober* Béla és *Pásztor* Miksa és olyan férfiak kezében van most ennek az intézménynek sorsa, mint *Keresztes-Fischer Ferenc* és *Pósch* Gyula.

Ha Keresztes-Fischer Ferenc csak nemrég is került a P. K. élére, a vidéki pénzintézeti élet egyik legalaposabb ismerője és pályája során nyilván *tökéletes konccepció alakult ki benne a magyar pénzintézeti szervezet sorsáról* és feladatairól. Kétségtelenül kiváló jogászi elme Keresztes-Fischer Ferenc és ugyancsak kiváló jogász *Pósch* Gyula dr. is, de mindketten gyakorlati bankemberek is egyúttal, hiszen Keresztes-Fischer Ferencnek a Pécsi Takarékpénztárnál, Pósch Gyulának a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál valóban *a pénzitézeti élet minden jelenségeivel gyakorlati kapcsolata* volt. Nagy érdeklődéssel várja a pénzügyi közvélemény Keresztes-Fischer Ferenc elnöki beszédét a P. K. idei közgyűlésén, mint ahogy Pósch Gyula vezérigazgató tevékenységének eddigi eredménye is nagyarányú vonalvezetést mutatnak. Mindketten már eddigi működésükkel is kétségtelen bizonyságát szolgáltatták annak, hogy a Pénzintézeti Központ élére kiváló szakférfiak kerültek. Egyéniségük, tudásuk és elsőrendű képességeik, amelyek már előző hosszú évekre nyúló közéleti és pénzügyi téren kifejtett eredményes működésükből kifolyólag közismertek, a legnagyobb garanciát nyujtják, hogy a Pénzintézeti Központ a jövőben is meg fog felelni annak a nagyfontosságú hivatásának, amelyre alapítói két évtizeddel ezelőtt életrehívták és amely hivatását azóta a legsúlyosabb időkben is a legszebb eredménnyel teljesíteni is tudta.

4–5 szobás lakást
keresek a IV. kerületben **augusztusra** központi fűtéssel.
Ajánlatok „Ügyvéd" jeligére a kiadóhivatalba.

NYERESÉGEK — VESZTESÉGEK

Az *Agrária Szőlőtelepítő rt.,* amely a Nemzetközi Borkereskedelmi érdekeltsége, ecsedi birtokának jó termésével 1935-ben előző évi veszteségeinek egy részét födözte. 800.000 pengő alaptőkéje mellett vesztesége most már mindössze 2572 pengő, viszont a vállalat 38.063 pengőt leírhatott.

A *Hellas Irodalmi és Nyomda rt.,* amely még 1934-ben 5137 pengő veszteséggel zárta évét, 1935-ben már 2890 pengő nyereséget mutat ki. Alaptőkéje 50.000 pengő, tartalékai 21.736 pengő s a mérleg a nyomdát 61.734 pengőre értékeli.

A *Waldhauser A. G. Utóda rt.,* a Schopper-cég egyik alvállalata, tulajdonképpen már csak keret. 1935. évi nyeresége 45.000 pengő alaptőkével 253 pengő.

A *Havas Béla és Társai Bank rt.* 50.000 pengő alaptőkéje mellett évek alatt 8942 pengő veszteséget mutatott ki. 1935 volt hosszú idők után az első nyereséges esztendő. *Az elért tiszta nyereség 77 pengő 33 fillér.*

A *Kislakás rt.,* a Walla-cég alapítása, két ingatlana van, VI., Teve-utca 45. és VIII., Dankó István-utca 4., összesen 250.000 pengő értékben. Erre a teher 83.000 pengő s így a vállalat 6254 pengő nyereséget mutat ki, viszont 5000 pengőt még a házak értékéből is leírt.

A *Danubia Fakereskedelmi rt.,* amely tavaly még 1101 pengő veszteséget mutatott ki, az idén 6927 pengő nyereséget tüntet ki mérlegében.

A *Hatvani Szőlőtelep és Kereskedelmi rt.* 100.000 pengő alaptőkével 1838 pengő nyereséget ért el.

A *Sárospataki Kovamalomkőgyár Egylet* 1934. évi 8646 pengő vesztesége után 1935-ben 1803 pengő nyereséget ért el. A vállalatnak összesen 7806 pengő adóssága van.

A *Deutsch Márkus és Fiai rt.,* amely gyufanagykereskedés, mindössze *74 pengő 26 fillér nyereséget mutat* ki 12.000 pengő részvénytőke után. A vállalat hitelezőinek követelése 74.296 pengő, adósai viszont 38.577 pengővel tartoznak. A raktár 23.078 pengőt ér. Érdemes mindezt 74 pengőért csinálni?

Az *Európa Irodalmi és Nyomdai rt.* 100.000 pengő alaptőkével és 265.000 tartalékkal mindössze 1770 pengő nyereséget ért el az 1935. évben. Az értékcsökkenési tartalékot ugyanekkor 20.000 pengővel dotálták.

A *Wessely Lajos Fotókemigráfiai Műintézet rt.* 21.000 pengő tőkével 2917 pengő nyereséget ért el.

A *Hunnia Ipari és Kereskedelmi rt.,* amely húsipari üzlet, éveken át veszteséget mutatott ki, hol 200, hol 300 pengőt. Az idén kimutatott nyereséget 419 pengőt. Ezért érdemes minden hajnalban felkelni, a nagyvágóhídra kijárni húst eladni?

A *Magyar Zsíripari és Vegyszerforgalmi rt.* mérlege egyszerűen gyönyörű. Vagyon: 216.863 pengő, részvénytőke 150.000 pengő, egyéb teher 65.093 pengő, nyereség 451 pengő és 87 fillér. Pontosan.

Az *Altus Építő rt.,* amelynek ingatlana 154.111 pengőt ér és tehermentes, 1596 pengő nyereséget mutat ki. Ezzel szemben 6164 pengőt tartalékolt.

Az *Arany János Irodalmi és Nyomdai rt.* 75.000 pengő tőkével 705 pengő nyereséget mutat ki, viszont az előző évekről 56.271 pengő nyereséget kénytelen mérlegében szerepeltetni.

A *Magyar Húsnagyvágó és Zsírkereskedelmi rt.* 100.000 pengő alaptőkével 1523 pengőt keresett.

A *Magyar Lajos Gépszíj- és Műszaki Bőráru rt.,* amely évenként mintegy 70.000 kg értékű bőrt termel, éveken át veszteséget mutatott ki. 1935-től végre a mérleg 20.408 pengő nyereséggel számol el, amiből a régi veszteségek levonása után is egyenlegül 9690 pengő nyereség maradt meg. Mindenesetre érdekes, hogy az aránylag nagy vállalatnak adóssága mindössze 63.000 pengő.

A *Felmayer István és Fiai Kékfestő és Kartonnyomó rt.,* ami egyike az ország legrégibb textilüzemeinek, 500.000 pengő alaptőkéjével és 358.000 pengő tartalékkal 12.630 pengőt veszített. A hitelezők követelése a vállalatnál 2.05 millió, ezzel szemben a kinnlévőség 0.89, az árukészlet 1.25 millió, magát a gyárat pedig a mérleg 1.3 millióra értékeli. Mindenesetre érdekes, hogy az árukészlet közel 275.000 pengővel emelkedett, úgyhogy a veszteségnek nyilván a megkisebbedett eladás az oka.

A *Pantheon Irodalmi Intézet rt.,* amely évek óta csendes veszteséggel adja ki könyveit, az elmult évben már csak 725 pengőt veszített, úgyhogy összes vesztesége 11.003 pengő. Ha a veszteség így csökken, idővel a Pantheon nyereséggel is fog működni, annál is inkább, mert az utolsó időben erősen csökkentette kiadványainak számát.

Az *Általános Mezőgazdasági és Kereskedelmi rt.,* amely a Wiener Bankverein egyik alapítása, két évről 10.563 pengő veszteséget mutat ki.

A *IV. ker., Gróf Károlyi-utca 22, Bérház rt.,* amelynek ingatlana a mérleg szerint 83.000 pengőt ér, 127 pengő veszteséggel zárta mérlegét. Ebből 60 pengő lakbérhátralék. El kell adni a házat és be kell tenni a pénzt egy bankba kamatozásra, ha ilyen rossz és jövedelmezőtlen a házbirtok.

A *Házépítő Vállalkozó rt.* is 60.000 pengő részvénytőke mellett 23.271 pengő veszteséget mutat ki. Az is igaz, hogy az Akácfa-utca 6. számú ingatlanon 822.571 pengő az adósság.

A *Meliora Ingatlanfeljavító rt.,* amely talajjavítással foglalkozik, 50.000 pengő alaptőkével és 608.086 pengő adóssággal 29.506 pengő veszteséget mutat ki. Ezzel a veszteséggel a vállalat adóssága növekedett.

A *Bohn Testvérek Téglagyár rt.* az idén is veszteséges mérleget adott. 12.460 pengő újabb veszteséggel, most már vesztesége elérte a 76.000 pengőt. Utoljára 1928-ban fizetett osztalékot a vállalat, azóta a mérleg szerint ráfizetett az üzletre.

A *Palatium Építő rt.,* amelyé a Népszínház-utca 19. számú ház és amely a Bárdos-féle munkássegélyő intézmény egyik vagyontétele, 1.5 millió értékű ingatlan mellett, amelyre 1.4 millióval tartozik, immár 85.000 pengő veszteséget mutat ki. Nem tudjuk megérteni, hogy ennél a vállalatnál, amely csak úgy halmozta az ingatlanvásárlásokat, miképpen alakult ki ez a veszteség a háztulajdonon, amikor például minden házbérkövetelése nem több 597 pengőnél. A lakók fizetnek, a házbér befolyik, hol itt a baj?

A *Mobil Nemzetközi Szállítmányozási rt.,* amelynek mótorhajózási képviselete van, 523 pengő nyereséget mutat ki. Tavaly 220 pengő volt a vesztesége.

A *Stella Cipőkereskedelmi rt.* évek alatt 150.000 pengő alaptőkéjével immár 10.083 pengő veszteséget mutat ki. Érdekes, hogy a veszteség a kihitelezések eredménye s minél több a vállalatnál a behajthatatlan követelés, annál inkább növeli künnlevőségeit. Mindenesetre érdekes üzleti politika...

A *Hazai Taxamétergyár rt.,* amely ugyancsak Schopper-vállalat, nem igen fejlődhetik, amióta új nyilvános autók nem nagyon kerülnek forgalomba. A 100 ezer pengő alaptőke és 136.300 pengő tartalék mellett az 1935. év 3164 pengőjével együtt immár 31.949 pengőre nőtt a gyár vesztesége, jeléül az ebben az üzletágyban mutatkozó tespedésnek.

A *Viktoria Borkereskedelmi rt.* 60.000 pengő részvénytőkéjéből 1935-ben 2366 pengőt veszített el.

A *Burettfonógyár rt.,* amely 1934-ben egymilliós alaptőkéjéből 60.852 pengőt veszített el 1935-ben 21.222 pengő veszteséget mutat ki. Úgylátszik, a burettfonás sem üzlet.

A *Skrek Lipót rt.* 1935-ben is veszteséggel zárta évét. Tavalyelőtt 5323, majd 1935-ben 3721 pengőt veszített el a vállalat. Hát már a Dob-utcában se lehet eladni a szalámit?

Az *Első Magyar Mechanikai Hordógyár Hermann János és Fiai rt.,* amelynek 0.25 millió az alaptőkéje és 0.27 millió a tartaléka és amelynek mindössze 4618 pengő adóssága van, 6225 pengő veszteséggel zárta mérlegét.

Minden szerdán jelenik meg a
CSÜTÖRTÖK
SZERKESZTI: LENGYEL ISTVÁN
Képes hetilap
Ára 10 fillér
Színház — Mozi — Riport és minden, ami igaz és érdekes

Lövinger Ábrahám
ÚRISZABÓ
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 19

A Hitelbank nagyvállalatai

574 milliós tőke, 260 milliós forgalom, 65 millió munkabér, 30.5 millió kartell

A Magyar Általános Hitelbank szerepe döntő jelentőségű volt a magyar nagyipar kialakulásában és fejlődésében. A Hitelbank mérlegének megjelenése alkalmából foglalkozott *A Pénzvilág* ez alkotó munkásság és fokozott tevékenység jelenségével, de éppen ezért tartjuk szükségesnek, hogy magának a Hitelbanknak beszámolóját is lássuk a magyar nagyipar nagyjelentőségű vállalatainak helyzetéről s az ipari helyzet alakulásáról. Az a jelentés, amelyet a Hitelbank igazgatósága a közgyűlés elé terjesztett, olyan érdekes és figyelemreméltó képet ad az ipar helyzetéről és a Hitelbank érdekeltségéhez tartozó vállalatokról, hogy e jelentés eseménye a magyar gazdasági életnek.

Az ipar helyzete Magyarországon

Mióta a világgazdaság a válság mélypontján túljutott, *a lefolyt évben bontakozott ki először szélesebb területet átfogó és határozottabb körvonalakban jelentkező javulási folyamat.* Mindamellett a javulás nem volt általános, egyes országokban nem tudott utat törni, egyébként pedig már csak a megélénkülést előidéző tényezők eltérő jellegénél fogva sem lehetett egyöntetű. Néhol a gazdasági életnek a kedvezőbb fejlődés irányában működő természetes erői jutottak immár jelentősebb szerephez, másutt a mesterséges vagy különleges tényezők, amelyek között a fokozott fegyverkezés egyre döntőbb mértékben érvényesült, maradtak túlsúlyban.

Magyarország általános gazdasági helyzetének mult évi alakulását vontatottan megindult, de az év derekától kezdve egyre kifejezettebben jelentkező javulás jellemzi, amely a gazdasági tevékenység színvonalát az előző évhez képest végeredményben elég számottevően emelte. A javulás tényezői közül első helyen az agrártermékek túlnyomó részének kedvező áralakulása emelkedik ki, úgy hogy a megjavult árakat alapul véve, az egész mezőgazdasági termelés bruttó értékének emelkedése az 1934. évi eredménnyel szemben 10—12%-ra becsülhető. A mezőgazdaság tényleges vásárlóereje ennél nagyobb mértékben növekedhetett, már csak azért is, mert a gazdaadósok pénzügyi helyzetét az adósságok újabb rendezése során keresztülvitt tehercsökkentés jelentősen megkönnyítette.

A mezőgazdaság vásárlóerejének emelkedése nemcsak az elsőrendű fogyasztási cikkek forgalmának megélénkülésében, hanem abban is megnyilvánult, hogy a gazdák szélesebb rétegének hosszú idő óta először nyílott módja a gazdasági felszerelés kiegészítésére és egyéb beruházások eszközlésére. Ilymódon a *mezőgazdasági helyzet javulása az ipari termelés területén is éreztette hatását,* ahol azonkívül a szerény keretek között keresztülvitt közületi beruházások, de főleg *a magánvállalkozási tevékenység megélénkülése és az ipari kivitel fokozása járultak hozzá a foglalkoztatottság növekedéséhez.* Minthogy a javulás tényezői között a fokozott beruházási tevékenység játszotta a döntő szerepet, a fejlődésnek az a már 1934-ben is észlelhető vonása, hogy a termelési javakat előállító iparágakban gyorsabb ütemű megélénkülés jelentkezett, mint a fogyasztási cikkek gyártásában, a lefolyt évben élesen kidomborodott. Ennek ellenére az előbbi csoport termelése még mindig távol van a válság előtti színvonaltól, míg az utóbbié egészben véve már meghaladta e színvonalat. *Végeredményben a gyáripari termelés mennyiségszerű emelkedése az előző évvel szemben 10—12%-ra tehető.* Azonban *az iparvállalatok üzletmenete nem javult ennek megfelelő mértékben.* A gyári eladási árak az 1934-ben elért mélypont után részben némileg emelkedtek ugyan, de távolról sem abban az arányban, amelyet úgy a külföldi, mint a hazai nyersanyagok megdrágulása indokolt volna. *Az üzemek kedvezőbb foglalkoztatása és a külföldi nyersanyagok beszerzésének biztosítása érdekében fokozott kivitel a rendkívül éles nemzetközi verseny folytán sok esetben csak áldozatok árán volt lebonyolítható.* Hogy az ipar jövedelmezősége általánosságban valamelyest mégis emelkedett, annak köszönhető, hogy a *termelés növekedése, a tovább folytatott racionalizálás és a hitel némi olcsóbbodása folytán az áruegységre eső üzemi költség csökkent.*

Az ipari termelésnek a mezőgazdasági helyzet javulásával párhuzamosan jelentkező megélénkülése élesen megvilágítja a két termelési ág fejlődésének kölcsönös hatását és beszédes bizonyítéka azok egymásrautaltságának. Amily nyilvánvaló, hogy a mezőgazdaság vásárlóerejének növekedése az ipari termelésre serkentően hatott, éppoly kétségtelen, hogy a mezőgazdasági termelésnek megfelelő jövedelmezőséget biztosító agrárszínvonal a döntő jelentőségű belföldi piacon csak úgy alakulhatott ki, hogy annak felvevőképességét az iparban foglalkoztatott tömegek emelkedő fogyasztasá és a gyáriparnak a hazai nyersanyagok iránt fokozodó kereslete alátámasztotta. Nem hangsúlyozható eléggé, hogy *gazdasági életünk egészséges egyensúlyának, az általános életszínvonal emelésének erőteljes mezőgazdaság mellett fejlett ipar a nélkülözhetetlen előfeltétele.* Az iparfejlesztés feladata nálunk mindenkor elsősorban a pénzintézetekre hárult, amelyek e feladat teljesítésében nemcsak üzleti lehetőségeket láttak, hanem *magasabb nemzetgazdasági érdekeket szem előtt tartó kötelességet* és ennek ezúttal is megfeleltek a rendelkezésükre álló eszközök által megszabott határok között oly iparágak kiépítésének előmozdításával, amelyek szervesen illeszkednek be gazdasági berendezésünkbe.

31.000 munkás, 5000 tisztviselő

A gazdasági tevékenység megélénkülése *az ipari termelés területén elsősorban a termelési javakat előállító iparágak foglalkoztatottságának emelkedésében jutott kifejezésre,* minthogy az ipari és mezőgazdasági üzemek berendezésének hosszú időn keresztül elhalasztott felfrissítése és kiegészítése nagyobb arányban indult meg s *lakásépítkezésekre is jelentékenyebb tőkék fordíttattak.* Az ipari kivitel növekedése is főként a termelési eszközöket gyártó ágak fokozott exporttevékenységének következménye. A fogyasztási cikkeket előállító iparágak foglalkoztatottságában — kivételektől eltekintve — nem következett be lényegesebb eltolódás.

A Hitelbank érdekkörébe tartozó vállalatok közül a *vas- és gépipari üzemek, valamint a bányavállalatok nagy részének forgalma elég számottevő mértékben emelkedett, míg a cukorgyárak, textilipari, vegyipari és közlekedési vállalatok forgalma alig változott.* Általában megállapítható, hogy a Hitelbank érdekkörébe tartozó vállalatok jövedelmezősége javult; *e vállalatok kétharmadrésze nyereséget ért el.* A vállalatok több mint fele fizethet osztalékot, amely a legtöbb esetben meg fogja haladni az előző évit. A Hitelbankhoz közelálló vállalatok egy része — a nemzetközi árucsereforgalom még növekvő akadályai ellenére — *új piacokat nyitott meg a külföldön gyártmányai részére* és kitűnő műszaki felkészültsége, valamint kereskedelmi szervezetének agilitása révén a legfontosabb nemzetközi viszonylatokban is versenyképesnek bizonyult.

A Hitelbank ipari érdekeltsége, az ipari termelés és kivitel fokozodó fontosságával kapcsolatban ugyancsak *egyre nagyobb jelentőséghez jut. Az intézet érdekkörébe tartozó magyarországi vállalatoknak és azok leányvállatainak saját tőkéi 410 millió pengőt tesznek ki, míg a hozzánk közelálló külföldi vállalatok saját tőkéi 164 millió pengőt képviselnek.*

Az elmúlt év folyamán legfontosabb magyarországi vállalatainak forgalma mintegy 260 millió pengőre emelkedett, ugyanakkor a *vállalatok kivitele 30.5 millió pengőre nőtt, behozataluk viszont 19.5 millió pengőt tett ki.* A vállalatoknak tehát a nemzeti termelésben, valamint az ország külkereskedelmi forgalmában és kiviteli feleslegében tekintélyes része volt.

A *vállalatok munkáslétszáma az 1935. évben 31.000 főt, a tisztviselők és egyéb alkalmazottak létszáma pedig 5500 főt tett ki.* A kifizetett munkabérek összege a tisztviselői fizetésekkel és nyugdíjjárandóságokkal együtt közel *65 millió pengőre rúgott. A vállalati érdekeltségek az 1935. év folyamán 6.5 millió pengőt meghaladó szociális terhel viselt, kincstári részesedés, adó és illeték címén pedig 43.5 millió pengőt kitevő összeget fizetett be az állampénztárba.*

A Hitelbank érdekeltségei

A *MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA RT.* termékeinek forgalma ismét emelkedett. A gazdasági helyzet javulása megfelelően éreztette hatását egyes leányvállalatainál is.

Az *URIKÁNY-ZSILVÖLGYI MAGYAR KŐSZÉNBÁNYA RT.* belföldi üzlete az utolsó évek színvonalán mozgott. Az érdekkörébe tartozó „Petrosani" román kőszénbánya rt.-nál a forgalom újabb javulás állapítható meg

A *BEOCSINI CEMENTGYÁRI ÚNIÓ RT.* selypi gyárának forgalma a belföldi cementfogyasztás emelkedésének megfelelően javult. A *CEMENTIA HOLDING A. G.*-ban egybefoglalt, jelenleg már elkülönült külföldi vállalatok 1935. évi üzletmenete az előző évvel szemben lényegesebb változást nem mutat.

A *MAGNEZIT IPAR RT.,* Pozsony, forgalma emelkedett, aminek megfelelően az 1935. üzleti év előreláthatólag kedvezőbben fog zárulni.

A *BAUXIT TRUST A. G.,* Zürich, illetőleg vállalatainak üzletmenete kielégítő. A bauxittermelés jelentősen emelkedett. A magyaróvári *timföldgyár* első üzletéve megfelelt a várakozásnak.

A *BUDAPEST-SZENTLŐRINCI ÉS TATAI CSERÉP- ÉS TÉGLAGYÁR RT.* üzletmenetét a táglaárak rendkívüli csökkenése hátrányosan befolyásolta. A vállalatnak sikerült egyes érdekeltségeit kedvező feltételek mellett értékesítenie és ezáltal *kamatterhét* lényegesen mérsékelnie, minek következtében vesztesége az 1934. évhez képest csökkenést mutat.

A *PORCELLÁN-, KŐEDÉNY- ÉS KÁLYHAGYÁR RT.* forgalma kedvezően alakult; ez a körülmény lehetővé tette, hogy mérlegét nyereséggel zárja.

Vasipari és gépgyárak

A *GANZ ÉS TÁRSA VILLAMOSSÁGI, GÉP-, VAGÓN- ÉS HAJÓGYÁR RT.* a belföldi beruházási tevékenység elégtelensége folytán *az 1935. évben sem volt kellőleg foglalkoztatva,* úgy hogy a társaság lefolyt üzletéve is veszteséggel zárult. A vállalatnak még a távoli külföldön is elismert gyártmányai révén továbbra is *élénk exporttevékenységet sikerült kifejtenie.*

A *FEGYVER- ÉS GÉPGYÁR RT.*-nál, valamint a *MAGYAR FÉM- ÉS LÁMPAÁRUGYÁR RT.*-nál az elmult év folyamán nagyobb jelentőségű tőkeműveletek történtek. Az egyesült vállalat *Fémáru-, fegyver- és gépgyár rt.* cég alatt folytatja működését.

A *HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH MAGYAR GÉPGYÁRI MŰVEK RT.* forgalmának jelentékeny részét továbbra is nyugati és tengerentúli piacokon bonyolítja le s az értékesítéssel járó nagy nehézségek ellenére is sikerült forgalmát lényegesen fokoznia. A mezőgazdasági gépek iránti kereslet úgy a belföldön, mint a szomszédos agrárállamokban némileg javul ugyan, de még mindig lényegesen alatta van a normális szükségletnek. A vállalat üzletévét veszteséggel zárja.

A *LÁNG L. GÉPGYÁR RT.* foglalkoztatásában javulás észlelhető, aminek megfelelően az eredmény is valamivel kedvezőbb.

A *MAGYAR ACÉLÁRUGYÁR RT.* az 1935. évben is kielégítően volt foglalkoztatva, az elért eredmény azonban némileg kedvezőtlenebb. A vállalat érdekkörébe tartozó *Méray mótorkerékpárgyár rt.* üzletmenete megfelelt a várakozásoknak.

A *MAGYAR KIRÁLYI FOLYAM- ÉS TENGERHAJÓZÁSI RT.* pénzügyi helyzete nem változott lényegesen. Forgalma ugyancsak az előző évi keretek között mozgott.

A *MAGYAR KELETI TENGERHAJÓZÁSI RT.* működést nem fejtett ki. A vállalat kisajátított hajóiért járó kártalanítás ügye a kormány részéről még mindig nem nyert elintézést.

A *RÉSZVÉNYTÁRSASÁG VILLAMOS ÉS KÖZLEKEDÉSI VÁLLALATOK SZÁMÁRA* mult évi áramszolgáltatási bevételei kisebbmérvű emelkedést mutatnak. A kezelésében levő kisvasutak helyzetében az 1934. évi mélyponttal szemben általában *némi javulás volt észlelhető.* A társaság előreláthatólag — mint tavaly — 4%-os osztalékot fog fizetni.

Cukor, malom, élelmiszer

A cukoripar helyzete nagyjában változatlan. A kivitel az alacsony külföldi árak mellett kisméretű volt. A Hitelbank érdekköréhez tartozó cukorgyárak és pedig:

a *MAGYAR CZUKORIPAR RT.,*
a *MEZŐGAZDASÁGI IPAR RT.,*
a *SELYPI CUKORGYÁR RT.,*
az *ALFÖLDI CUKORGYÁR RT.* és
a *STUMMER KÁROLY CUKORGYÁRAK RT.* üzletévének eredménye kedvezően alakult.

A *HUNGARIA EGYESÜLT GŐZMALMOK RT.* az elmult évben kielégítően volt foglalkoztatva. Az elért eredmény lehetővé tette az osztalék emelését.

A *MAGYAR RABBETHGE ÉS GIESECKE MAGTENYÉSZTŐ RT.* legutóbbi üzleteredménye is kielégítő volt. Előreláthatólag ugyanoly osztalékot fog fizetni, mint a megelőző üzletévben.

A *MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT.* helyzete a keresztülvitt tőkeművelet után, a várakozásoknak megfelelően alakult. Az üzletév lényegtelen veszteséggel zárult.

A *N. V. NEDERLANDSCHE PETROLEUM MAATSCHAPPIJ „PHOTOGEN",* Amsterdam, érdekeltségei közül a prágai Fanto-Werke A. G. és a Continentale Motorschiffahrts A. G.,

A Pénzvilág

Egy évre 20 pengő

Amsterdam, változatlanul megfelelő üzleteredménynek örvendenek. A *„Fanto" egyesült magyar ásványolajgyárak rt.* üzletmenete kielégítőnek mondható.

Textilipari vállalatok

A textilipari vállalatok nyersanyaggal való ellátása az egész évben zavartalanul volt biztosítható, az ipartelepek foglalkoztatása állandó és forgalmuk általában kielégítő volt.

A *MAGYAR PAMUTIPAR RT.* forgalma a készárucikkek növekedő elhelyezése folytán ismét emelkedett. Ez azonban *nem járt a jövedelmezőség javulásával,* mert a nyersanyagok beszerzésének megdrágulásával a készáruk áralakulása nem tartott lépést, sőt az év nagy részében inkább hanyatló irányzatot követett.

A *KARTONNYOMÓ-IPAR RT.* telepét a Magyar pamutipar rt. tartotta üzemben és folytatta az ott készülő nyomott cikkek külföldön való bevezetését. A bérkikészítő üzlet eredményét egyrészt a festék- és vegyszerárak emelkedése, másrészt az alacsony kikészítési díjak kedvezőtlenül befolyásolták.

A *PANNONIA KENDER- ÉS LENIPAR RT.* 1935 április 30-ával végződő üzletéve hosszabb idő óta első ízben ismét nyereséggel zárult. Az 1935/36. üzletév kilátásai ugyancsak elég kedvezőek.

A *LINUM-TAUSSIG SÁMUEL ÉS FIAI LENFONÓ- ÉS SZÖVŐIPAR RT.* az 1935. évben — emelkedő forgalom dacára — veszteséggel dolgozott, ami főleg arra vezethető vissza, hogy a nyersanyagárak drágulása a készáru árában nem jutott kifejezésre. Mindkét vállalat eredményes működését megnehezíti az a körülmény, hogy *a magyarországi lentermelés nem részesül olyan állami támogatásban,* mint az egyéb európai lentermelő országokban, ami a magyar lenáruk versenyképességét nagyon hátrányosan befolyásolja.

A *HAZAI FÉSÜSFONÓ- ÉS SZÖVŐGYÁR RT.,* mely az 1935. évben osztalékot fizetett, a forgalom némi gyengülése mellett továbbra is kielégítő eredménnyel dolgozott.

A *COLUMBIA TEXTILIPAR RT.* és a *ROKKA KÖTSZÖVŐGYÁR RT.,* Békéscsaba, üzletmenete — kielégítő forgalom mellett — az előző évvel szemben kedvezőtlenebbül alakult, ami *a kötszövőiparban fennálló rendkívül éles versenyre,* továbbá a nyersanyagárak és a közterhek állandó emelkedésére vezethető vissza.

A *MAGYARÓVÁRI MŰSELYEMGYÁR RT.* forgalma nyomott árak mellett további emelkedést tüntet fel.

Különféle vállalatok

A *KŐBÁNYAI POLGÁRI SERFŐZŐ ÉS SZENT ISTVÁN TÁPSZERMŰVEK RT.* legtöbb üzemágában a forgalom emelkedett. A vállalat sörfőzdéinek termelése részben *az országos sörfogyasztás némi javulása,* főként azonban az elmult évben megszüntetett üzemek üzletkörének átvétele folytán kissé megnövekedett. A javuló forgalomnak megfelelően az üzletév eredménye a tavalyinál előreláthatólag valamivel kedvezőbb lesz.

A *MAGYAR GABONAKERESKEDELMI RT.* mérlege a várakozásoknak megfelelt és a társaság, az alapítással járó összes költségek leírása után, az első üzletévre 3% osztalékot fizetett. Az üzleti kilátások a folyó évre is kielégítőek.

A *PROVIDENTIA BIZTOSÍTÓ RT.* 1935. évi üzleteredménye nem mutat lényeges változást. Az osztalék előreláthatólag a tavalyival azonos lesz.

A *BRASSOI CELLULOSEGYÁR RT.* érdekkörébe tartozó Zernesti cellulosegyár rt. a mult évben is jól volt foglalkoztatva és üzletévét nyereséggel zárta. A túrócszentmártoni gyár helyzetében változás nem következett be. A társaság osztalékot nem fog fizetni.

Az *ELSŐ MAGYAR PAPÍRIPAR RT.* és alvállalatainak üzleteredménye kielégítő volt. Az osztalék legalább is azonos lesz a tavalyival.

A *RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RT.* egyes vagyontárgyainak a jelenlegi forgalmi értékhez alkalmazott átértékelését mérlegében keresztülvitte és ezzel kapcsolatban részvénytőkéjét 900 ezer pengőről 450.000 pengőre szállította le, majd intézetünk közreműködésével ismét 900.000 pengőre emelte fel. A vállalat forgalma növekedett.

A *„NITROGÉN" MŰTRÁGYA- ÉS VEGYIIPAR RT.* az üzletévet nyereséggel zárta.

A *PHYLAXIA SZÉRUMTERMELŐ RT.* az elmult évben is kielégítő eredményt ért el; forgalma az előző évvel szemben némi csökkenést mutat, ezt azonban a racionalizálási intézkedésekkel annyira tudta ellensúlyozni, hogy előreláthatólag változatlan, vagy csak csekély mértékben csökkentett osztalékot fog fizethetni.

A *REX GYÓGYSZERVEGYÉSZETI GYÁR ÉS GYÓGYÁRU KERESKEDELMI RT.* működése a várakozásnak megfelelő volt; az újjászervezett vállalat továbbhaladt a megerősödés útján.

A *MAGYAR ÁLTALÁNOS ÚTÉPÍTŐ RT.* a budapest—szegedi, budapest—siófok—keszthelyi és székesfehérvár—grazi állami közutak több szakaszának építésével kielégítő módon volt foglalkoztatva. A nagy versennyel járó alacsonyabb árak kedvezőtlenebb befolyását sikerült a vállalatnak nagyobb mennyiségű munka vállalásával ellensúlyoznia. Az üzletmenet eredményes volt és a társaság előreláthatólag fog osztalékot fizetni.

A *CONFIDENTIA BIZALMI RT.* tevékenysége szűk keretek között mozgott. Üzletéve nem volt nyereséges.

Az *EGRI ERDŐ- ÉS FAIPAR RT.* üzletéve a belföldi műfatermelés csökkenése következtében veszteséggel zárult. A vállalattal együtt *EGRI ERDŐ- ÉS FATERMÉKÉRTÉKESÍTŐ KFT.* cég alatt létesített kereskedelmi társaság működését a mult év második felében megkezdte. Az intézet tulajdonában volt gyöngyösi parkettgyár üzembentartására *GYÖNGYÖSI PARKETTGYÁR KFT.* cég alatt az elmult évben önálló vállalatot létesítettek.

Az *ORSZÁGOS RAKTÁRHÁZAK RT.* szegedi és győri raktárházainak forgalma a mult évi gyengébb termés következtében visszaesést mutat s így az eredmény a tavalyinál kisebb lesz.

Az *EGYESÜLT KEFEGYÁRAK RT.,* Debrecen, forgalma is emelkedett. A folyó üzletév kilátásait azonban úgy a felföldi értékesítés, mint a kiviteli tevékenység tekintetében újabban támadt nehézségek hátrányosan befolyásolják.

Az *ERDŐBIRTOKOSOK ÉS FAKERESKEDŐK FAFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGÁNAK* működése a hozzáfűzött várakozásoknak megfelelt. A vállalat 1935 május 31-én zárult első üzletévében nyereséget ért el és 10% osztalékot fizetett.

PENGŐS REGÉNYEK

Nagy vidéki pénzintézetek

Szeged—Csongrádi Takarékpénztár

Kilencvenegy esztendős a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár, még *Klauzál* Gábor alapítása és az intézet mostani mérlege is azt mutatja, hogy az egykori hatalmas takarékpénztár fokozatosan eléri régi pozícióját. Békében a negyven millió aranykoronát közelítette meg a Szeged-Csongrádi betétállománya, ötezer pengőt haladta meg egy-egy részvény értéke és ma a Szeged-Csongrádi immár megint erősen fejlődik, növekszik a betétállománya és részvényeinek belértékei, miután a tavalyi egypengős osztalék után immár 1.50 pengőt fizet részvényeseinek a Szeged-Csongrádi.

A mérleg adataiban kiemelkedő tételek vannak: a saját tőke 3.7 millió pengő, a betétállomány 9.37 millió, a hitelezők kölcsöne 1.5 millió, 10.9 millió idegen tőke felett rendelkezik a Szeged-Csongrádi, amiből 17.2 millió a váltótárcája (ebből visszleszámítolás 8.337 millió), 1.85 millió a folyószámlakövetelése. 3.3 milliót érnek a takarékpénztár ingatlanai, 1.3 millió az évi jövedelem, amiből 79.236 pengőt leírt az intézet, 61.046 pengő pedig a nyereség.

A kitűnő üzleti eredmény kétségtelenül *Kozma* Ferenc vezérigazgató érdeme, aki *Vass* Károly és *Koós* Elemér örökségében kitűnően vezeti a nagy szegedi pénzintézetet. A betétállomány emelkedése a mult év óta is jelentős, az intézet ennek mértékében csökkenthette visszleszámítolási állományát és kétségtelenül fontos, hogy a takarékpénztár állandóan új és új hiteleket bocsát a szegedvidéki közönség rendelkezésére. *Szeged és a város környékének gazdasági életét nagyon előmozdítja a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár hathatós működése,* hiszen az intézetnek olyan tradíciói vannak ott, amelyek a gazdasági életet valósággal összeforrasztják a takarékpénztár életével. Az intézet érdekeltségei közül az *Orion Bőrgyár,* a *Szőregi Tégla- és Cserépgyár* kitűnően dolgoznak és idegenforgalmi jelentőségéhez képest előkelő intézménnyé nőtt újból a *Hungária-szálló* és étterem is. A Szeged-Csongrádi nagyarányú fejlődése különösen örvendetes akkor, amikor ennek az intézetnek kiemelkedő pozíciója a vidék bankéletében mindig alkalmas volt arra, hogy az önálló vidéki pénzintézetek erősödésének gondolatát reprezentálja és igazolja.

Debreceni Első Takarékpénztár

A Szeged-Csongrádi megalakulása után egy évvel Debrecenben is megszületett az ottani öreg takarék és a Debreceni Első Takarékpénztár, amelynek most *Balthazár* Dezső dr. az elnöke és a vidéki bankélet egy olyan kitűnősége, mint *Versényi* Tibor, a vezérigazgatója, immár kilencven esztendeje kiválóan működik és Debrecen, valamint Hajdu megye gazdasági életében döntő fontosságú szerepet játszik.

A Debreceni Első Takarék is immár a fejlődés jeleit mutatja, azok után a nehézségek után, amelyeken a vidéki pénzintézeteknek át kellett menniök a bankzárlat folytán. Az intézet saját tőkéi 1.6 milliót reprezentálnak, betétállománya 3 millió, hitelezőinek követelése 2.1 millió, *a Pesti Hazai Takarék pedig 4.33 millió hitellel áll az intézet rendelkezésére* és ugyancsak odaengedményezte 1.4 millió törlesztéses kölcsönét is. A takarék 17.2 millió váltótárcával, amiből 10.3 millió a visszleszámítolt és 2.35 millió egyéb hitellel áll a debreceni gazdasági élet rendelkezésére. Ingatlanainak értéke 1.33 millió. Az intézet, amely 1.45 millió évi bevétellel dolgozott, 1935-ben 16.201 pengő nyereséget ért el, ezenfelül 13.928 pengőt le is írt.

A Debreceni Első Takarék működésének sok tekintetben helyes patriarkális hagyományai vannak, viszont az intézet *Versényi* Tibor kiváló igazgatásával nagy szolgálatokat tesz a Tiszántúl hiteléletének. Ezt a tevékenységet támogatja a Pesti Hazai Takarék teljes készenléte minden olyan hitelpolitikai feladatban, amelyet a debreceni öreg takarék magára vállalni kíván.

Pécsi Takarékpénztár

A *Pécsi Takarékpénztár,* amely egyidős a Szeged-Csongrádival, az ország egyik legrégibb előkelő pénzintézete, hatalmas fiókhálózatot tart fenn a Dunántúl, Budapesten is működik, számos vállalata van, úgyhogy ez az intézet ma a budapesti intézetek mellett a legnagyobb arányú hitelpolitikai működést fejti ki az országban. *Váltótárcája a legnagyobb a vidéki intézetek között* és betétállománya is az első helyen áll.

Március 30-án tartja az intézet közgyűlését, amely iránt annál jogosabb a figyelem, hiszen *Visnya* Ernő, az intézet elnök-vezérigazgatója, ma a vidéki pénzintézeti élet egyik legelső reprezentánsa. Az intézet saját tőkéi 2.2 milliót tesznek ki, betétállománya 10.6 millió, ami a tavalyihoz képest félmilliós emelkedés, váltótárcája 22.53 millió, ebből háromszáz tételben 2 millió pengő az új kölcsön.

Részvényeseinek az idén is 5 pengő osztalékot fizet a Pécsi Takarékpénztár, miután nyeresége 74.000 pengő és ezenkívül még 70.000 pengőt le is írt az intézet. A kitűnő vezetés, a meggondolt üzleti politika egyik legnagyobb eredménye a Pécsi Takarék állandó fejlődése.

Esztergomi Takarékpénztár

Az Esztergomi Takarékpénztár még a Szeged-Csongrádinál is öregebb egy esztendővel, immár kilencvenkét éves és *Etter* Ödön elnök-vezérigazgató ma is azokat a nemes hagyományokat őrzi, amelyekkel ez a nagy vidéki pénzintézet a maga fontos szerepét mindig betöltötte. Ennél az intézetnél is kiemelkedik az ügyvezetés nyugodtsága, körültekintése és ugyanekkor az Esztergom megye hiteléletének komoly szolgálata.

Az Esztergomi Takarék saját tőkéi 1.65 milliót tesznek ki, betétállománya 2.4 millió, viszont a hiteléletnek 6.3 millió váltótárcával és 0.9 millió nyilt követeléssel áll rendelkezésére. A visszleszámított váltók összege 4.3 millió, az intézet ingatlan értéke 1.15 millió. A kitűnő vezetés sikere ott mutatkozik leginkább, hogy 12.000 pengő leírás mellett az *intézet 108.784 pengő nyereséget is elért.*

— **Pestvidéki Bank a Király-utcában.** A Pestvidéki Bank Rt., amely hat évvel ezelőtt alakult a Király-utcában, 100.000 pengő részvénytőkén kívül 101.000 pengővel tartozik. Nyeresége 1934-ben 1728, majd az 1935-ben 779 pengő volt. Most a közgyűlésen határoznak a nyereség felosztásáról.

H. G. WELLS írói és KORDA SÁNDOR rendezői
zsenialitásának együttes alkotása
MI LESZ HOLNAP?
A jövő század regénye Századunk filmcsodája
Megjelenik a RADIUSBAN
A TRICOLOR LONDON FILMJE A TRICOLOR LONDON FILMJE

Kell? Nem kell az autókiállítás

A Mezőgazdasági Vásár és a Nemzetközi Vásár között a Városligetben most valami autókiállítás nyílik meg. Hogy éppen a Nemzetközi Vásár előtt ennek a kiállításnak miért adták át az Iparcsarnok épületét, hogy miért nehezítik meg ezzel a vásár előkészítését, nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy *ennél az autókiállításnál fölöslegesebb gyülekezést még nem csináltak.* Pár év előtt már csináltak egy hasonszőrű sereglést; az sem volt más, mint néhány autóügynökség túlbuzgólkodása. Kiállításnak az autarchiák mai korszakában az a feladata, hogy a nemzeti ipar versenyképességét bemutassa. De hogy autórészletügynökségek néhány külföldi típust az Iparcsarnokban egymás mellé állítanak, az még nem kiállítás, de még kevésbbé intézmény, vagy érdeke a magyar gazdasági életnek! Ha még rendszeres, fáradságos előkészítő munkával a magyar karosszéria-iparnak, s általában az autó körül dolgozó iparnak igazi bemutatója lehetne ez a kiállítás! Ha igazán az lenne a célja, hogy okos, céltudatos, átgondolt propagandát csinálunk a gépkocsiközlekedésnek! Ha az egész kiállítás nem lenne más, mint az eddig el nem adott kocsik ideiglenes garázsa a Városligetben. Nem tudjuk, miért kell ezt a kiállítást csinálni, nem tudjuk, miért kellett az Iparcsarnokot erre a célra átengedni, nem tudjuk, mi akar ez lenni a maga hangzatos „nemzetközi" jelszavával: idegenforgalmi attrakció, vagy kísérlet az autóüzlet föllendítésére: túlságos nagy bizalmunk bármilyen eredményre, sikerre, vagy gazdasági jelentőségre ezzel a kiállítással szemben nincsen.

Az autókiállítás miatt erősen panaszkodik a vidék is. A *Dunántúli Tőzsde* hasábjain a pécsi közgazdasági élet egyik prominens egyénisége ennek a jogosult tiltakozásnak így ad hangot:

— A sok fölösleges kiállítással szemben az első helyes lépés az volna, ha a vidéki kamarák a kormánytól *a kiállítási törvény szigorú betartását* kérnék, minden kiállítás rendezősége kedvezményes utazás engedélyezésével kívánja biztosítani a kiállítás látogatottságát.

Hogy a kiállítási törvény rendelkezéseit nem tartják be, azt most az automobilkiállítás engedélyezésénél is láttuk.

— Itt az történt, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelően a kiállítás engedélyezése előtt nyilatkozattételre szólították fel az érdekképviseleteket, vajjon indokolt-e, szükséges-e az automobilkiállítás megtartása. A megkeresés, amelyet az érdekképviseletek kaptak, közölte azt a terminust is, amikorra az illetékes hatóság a válasz beküldését kérte, *azonban még e terminus le sem járt, a válaszok még be sem futottak és a kiállítást már — engedélyezték.* Talán mondani is felesleges:

a megkérdezett érdekképviseletek, amint kiderült, egytől-egyig feleslegesnek tartották az automobilkiállítást.

— Önkénytelenül is felmerül a kérdés, *miért kell külön megrendezni az automobilkiállítást, miért nem rendezik a mezőgazdasági kiállítás vagy a nemzetközi vásár idejében?* A felelet nem lehet más: nem utolsó sorban azért, mert a kiállítás rendezősége az önállóságtól nagyobb bevételt remél. Pedig az egész magyar vidék kereskedelmének és iparának érdeke megérdemel annyi figyelmet, mint a KMAC és a Magyar Automobilkereskedők Egyesületének vállalkozása.

Állandó beruházások a Szent-Lukácsfürdőnél

A *Szent Lukács Gyógyfürdő rt.* évek óta állandó beruházó tevékenységet folytat, hogy a nagyszerű fürdőüzemet minél jobban fejlessze a modern igények és gyógyérdekek kívánalmaihoz. Miután a fürdőt hatalmas költséggel tökéletesen modernné tették, most a szállót rendezik be újra fínom ízléssel.

A Lukács-fürdő mérlege szerint a fürdő hatalmas ingatlana, amely két holdnál nagyobb, épületeivel, fürdőivel, berendezéseivel 4.43 millióra értékeli a vállalat, amire 929.570 pengő értékcsökkenési tartaléka van. Láthatóan ez az értékelés igen nagy tartalékot rejt magában, hiszen a mérleg szerint az ingatlan értéke csak 1,157.514 pengő, a gyógyfürdőberendezés pedig 2,576.449 pengő lenne.

1935-ben a kitűnő vezetés mellett a Lukács-fürdő 121.101 pengő tiszta nyereséget ért el, ami kétségtelenül mutatja, hogy az idegenforgalom fejlődése mellett a Lukács-fürdő további nagy lendületnek néz elébe.

A *Fontana Ásványvízforgalmi rt.*, amely a Lukács-fürdő vállalata, 75.000 pengő alaptőkéjével és 135.000 pengő tartalékával 3148 pengő nyereséggel zárta üzletévét.

Komoly fejlődés a Kőbányai Takaréknál

Két pengő osztalékot fizet

A *Kőbányai Takarékpénztár* sok tekintetben egyik jelentős tényezője a budapesti hiteléletnek: nemcsak a főváros egyik, gazdaságilag mindig különjellegű területén tölt be hivatást, hanem üzleti tevékenységének eleven ségével sokirányú hiteltevékenységet is folytat. Az a kötelék, amely az intézetet a Pesti Hazai Takarékhoz fűzi s amely különösen értékes azért is, mert *Milos* György tölti be az intézet elnöki tisztét, különösen lehetővé teszi az intézet számára ügyleteinek elevenségét, állandó rugalmasságát s teszi a Kőbányai Takarékot különösen mobillá. *Halter* Károly vezérigazgató, aki évtizedek óta áll az intézet élén, nemcsak Kőbánya egyik vezető egyénisége, hanem a budapesti piacnak sok tekintetben egyik legalaposabb ismerője is.

A *Kőbányai Takarék* üzleti eredménye az elmult évben is a fejlődés képét mutatja. Semmi sem emeli ki ezt jobban, mintha az intézet mérlegének adatait nézzük az utolsó években:

	1935	1934	1933
	ezer pengőben		
Pénztárkészlet	109	110	65
Váltótárca	4.608	4.231	4.033
Adósok	955	1.123	1.011
Ingatlanok	353	262	283
Alaptőke	360	360	360
Tartalékok	372	367	632
Betétek	2.641	2.339	2.180
Visszleszámítolás	2.397	2.388	2.244
Nyereség	49	47	46
Mérlegfőösszeg	6.126	5.838	5.455

A 49.328 pengő nyereségen kívül 27.653 pengőt le is írt az intézet. A takarékpénztár igazgatósága *az idén is két pengő osztalék fizetését hozza javaslatba.* A tartalékot az idén is 5000, a nyugdíjalapot 10.000 pengővel dotálják. Ezzel az intézet nyugdíjalapja 195.000 pengőre emelkedik.

Mauthnerék nem keresnek a magon

A Mauthner-magot valamikor a legjobb magyar vállalkozások egyikének tekintették. A magüzletben beállott változások úgy tükröződnek immár vissza a *Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi rt.* mérlegében, hogy a nagy magvállalat egyéb üzleteivel sem mutatkozik túlságosan jónak. Kitűnik ugyanis ebből a mérlegből, hogy noha a bruttó árunyereség 1.7 millió, — ami *legalább is tízmilliós évi forgalomnak felel meg, — az üzlet 29.970 pengő veszteséggel végződött.*

A mérlegnek ez a szomorú eredménye kétségtelenül megdöbbentő. Ekkora forgalom és ilyen arányú üzlet mellett kétségtelenül hasznot is lehetne kimutatni, ha olyan tehertételek nem volnának, amelyek az üzleti eredményt szinte lehetetlenné teszik. A nagyerejű vállalkozás alaptőkéje ugyanis mindössze 450.000 pengő *s ezért kell 6,238.593 pengő betét után 386.866 pengő kamatot fizetnie.*

A Mauthner-cégnél a hitelezőnek jobb dolga van, mint a részvényesnek, föltéve, ha a két kategóriát élesen el lehet határolni. Egyébként érthetetlen volna, hogy miután már az 1934. év is veszteséges volt, *miért növelték az üzlet arányait és terjedelmét,* az árukészletet 2.3 millióról 3.0 millió pengőre, a künnlevőséget 1.2 millióról 2.0 millióra és miért vettek a 4.56 millió betét helyett 6.24 milliót igénybe?

A mérleg szerint a vállalat értékcsökkenés címén 108.117 pengőt leírt. Kétségtelennek látszik, hogy a veszteséget a leírás némi mellőzésével is el lehetett volna kerülni, annál inkább, mert a beruházás 1.89 milliós összege mellett az értékcsökkenési alap amúgy is 0.47 millió, s mert tavaly óta 150.000 pengő új beruházás történt. Úgylátszik, ennek több mint kétharmadát kívánták mindjárt az első évben leírásba helyezni. Bizonyosnak véljük, hogy az a sötét kép, amelyet a Mauthner-mag mérlege fest, mégsem olyan, amelyet bizonyos optimizmus föl nem válthatna.

Lesz-e gyümölcs a fán, amelynek nincs propagandája?

Az osztálysorsjáték új sorozatának megkezdődtek az előmunkálatai: a sorsjegyeket már szétküldték és az új játék tervét életbeléptették. Ez az új játékterv nyilván azt a célt kívánta szolgálni, hogy az osztálysorsjáték iránt nagyobb érdeklődés nyilatkozzék meg, hiszen bevált és a jó eredmények után oknélkül aligha változtatnak egy matematikai elgondoláson. Mi már elmondottuk véleményünket erről az új tervezetről, amely felemeli a nagy jutalmat és néhány szépséghibát kijavít, de alapjában nem hoz az eddiginél sem jobb, sem tetszetősebb rendszert a vásárlóközönség számára. Úgy látszik, így is van: *a közönség érdeklődése az új sorsolási terv hatása alatt egyáltalában nem nyilatkozott meg jobban az osztálysorsjáték iránt, mint ahogy eddig megnyilatkozott* s így aligha remélhető, hogy az osztálysorsjegyüzlet ezáltal nagyobb lendületbe jönne. Ezt különben maga az osztálysorsjáték vezetősége is belátta, amikor *az új sorsolási terv alkalmából nem emelte fel a sorsjegyek számát sem,* vagyis egyáltalában nem vár az új tervtől átütő sikert.

Azt hisszük: nagyon nem is várhatja, mert néma gyermeknek anyja sem érti a szavát és ma nem olyan anyások az emberek, hogy különösen megértenék az osztálysorsjáték néma szavát. Ha van a világon sorsjegyintézmény, amelynek a propagandája elavult, érdektelen, hogy úgy mondjuk unalmasan puritán, akkor az osztálysorsjátéké az. Ez a propaganda igazán senkit sem fog elcsábítani. Az a bizonyos jelmondat, hogy minden második sorsjegy nyer, még használatos ugyan kisdedóvó iskolákban, mint pedagógiai eszköz, de felnőtteket már nemigen győz meg, mert jól tudja mindenki, hogy minden második sorsjegy nem *nyer,* csak *visszakapja* a pénzét. Ez az egyetlen balmondat is elegendő ahhoz, hogy megvilágítsa az osztálysorsjáték propagandamódszerének ősi naivitását. Általában ma az a helyzet, hogy akik a propagandát csinálják sokkal naivabbak, mint akikre hatni akarnak. Olyanok ezek a propagandisták, mint azok a komikusok, akik a saját vicceiken nevetnek.

Ha az osztálysorsjátékból üzletet akarnak csinálni, amint ez szükséges és kívánatos is, akkor elsősorban is jó propagandát kell csinálni az osztálysorsjátéknak. Ezt *a propagandát pedig hozzáértő emberekre kell bízni.* Mi cégeket elvből nem ajánlunk, de meggyőződésünk, hogy a *Magyar Hirdető Iroda* például kitűnően értene az ilyen propagandához. Ha valamely ügy rossz kézben van, akkor jó kézbe kell tenni. Ha az első sorsjegy nem nyert, meg kell próbálkozni a második sorsjeggyel, hiszen az osztálysorsjáték szabályai szerint ez talán nyerni fog. *Ha a főelárusítók nem értenek a propagandához,* akkor meg kell próbálkozni más főelárusítókkal, vagy csinálja ezt a propagandát az osztálysorsjáték vezetősége a terhükre és *szállítsa le ennek arányában a jutalékukat.* Végre is, *a jutalékot nyilván azért kapják, hogy valamilyen hozzáértéssel csináljanak is valamelyes propagandát a sorsjegyek eladása érdekében.* A sült galamb nem repül és nem is vesz osztálysorsjegyet. Ha a hitbizományokhoz hozzá lehetett nyúlni, akkor hozzá lehet nyúlni az osztálysorsjáték-hitbizományokhoz is. Úgy a főelárusítókéhoz, mint a propagandistához.

Maga az osztálysorsjáték vezetősége kétségtelenül kitűnően érti a sorsolási intézmény irányítását. Éppen azért a sikernek és eredménynek elmaradhatatlannak kellene lennie s nyilván nemcsak eladni lehetne az osztálysorsjegyeket, hanem a 84.000 sorsjegy számát is föl lehetne emelni. De amíg a főelárusítók azt hiszik, hogy az a jó propaganda, ha minél több rossz, értelmetlen és el nem olvasott körlevéllel telítik meg a hazai szemétkosarakat és lendítik föl a papíripart, amíg az osztálysorsjáték reklámját nem adják igazán hozzáértő kézbe, addig nem lehet dús gyümölcs az olyan fán, amelynek még virága sincs.

Tárgyalások a kisemberek hiteléről

A pénzügyminisztériumban folynak a tárgyalások a kiskereskedelmi és kisipari hitelakció tőkéinek emeléséről. A félmilliós keret teljesen kifogyott. Az érdekeltségek most azt kívánják, hogy az állam kétmillió pengőre egészítse ki hozzájárulását és a törvényhatóságok is adjanak ugyanekkora összeget. A másik kérdés az volna, hogy a hitelek maximumát 300 pengőről 500 pengőre emeljék fel. A pénzügyminisztériumban most folynak erről a kérdésről a tanácskozások. A helyzet az, hogy különösen nehézséget okoz a vidéken a törvényhatóságok hozzájárulásának pénzügyi megoldása. Kétségtelen, hogy a fővárosban nemcsak a Kisipari Hitelintézet útján, hanem *egyes kisebb pénzintézetek visszleszámítolási hitelének emelésével is sokat lehetne lendíteni a kisemberek hitelszükségletének nehéz ügyén.* A pénzügyminisztérium most a tanácskozásokba bevonja a Pénzügyi Központot is. Arról van szó, hogy *a kérdést még a tavasszal kellene megoldani* és a legtöbb kisiparos és kiskereskedő számára éppen a tavaszi időben volna fontos hitelkérdésük némi megoldása, hogy valamely kis munkához, vagy üzleti forgalomhoz juthassanak.

Május 8—18
Budapesti Nemzetközi Vásár

PONGOR BÁLINT igazgató úr nyilatkozik némely mérlegekről

Mondja kérem, mi a véleménye Önnek arról, hogy némelyik iparvállalat állandóan veszteséges mérleget mutat ki s mégis tovább dolgozik, sőt beruház, így üzleteket csinál?

— Nem tudom azt én, kedves barátom, ha csak el nem mondom az öreg Dumas esetét. Amikor az öreg Dumas megszületett, apja, aki akkor kapitány volt, egy láncot akasztott a nyakába — rajta egy tízfrankos arannyal. Dumas tudvalevőleg rengeteget keresett regényeivel, villái, palotái voltak, tőzsdén is vagyonokat szerzett, ő volt a leggazdagabb francia író. Mire azonban megöregedett, költekezés, spekuláció elvitte a vagyonát s aggságára a nagy öreg regényíró sokszor gondok között élt.

Halálos ágyán feküdt már Dumas père, amikor fia meglátogatta. Az öreg éppen dohogott:

— Megint drága receptet írt a doktor. Minden pénzem elvitték a patikába. Nézd csak, fiam, maradt-e még valami a fiókban?

A fia kihúzta az asztalfiókot.

— Van.

— Mennyi?

— Egyetlenegy arany.

— Milyen? Húszfrankos?

— Nem. Csak tízes.

Dumas ekkor föllélekzett és örömmel szólott:

— Akkor rendben van. A pénzemnél vagyok...

— MÉSZKARTELL? Komoly tárgyalások folynak arról, hogy a mészkartellt újból megszervezzék. A kartell megegyezése a mult év végén felbomlott és már úgy látszott, hogy az egyezmény meg sem alakul, azonban a nagy gyáraknak sikerült a legjelentékenyebb, eddig kartellen kívül állott vállalatot is az egyezmény eszméjének meghódítani. A felújuló alakulás egyik legelső célja, hogy az árakat métermázsánként húsz fillérrel emelje. Miután a téglaárakat a téglagyárak kartell nélkül ugyan, de azért megfelelő megállapodással máris felemelték, ennélfogva az építkezési piacon az áremelések az építkezések csökkentését is eredményezhetik.

— A Salgótarjáni Üveggyár. A Salgó üveggyári vállalkozásnak legutóbbi esztendeje *a fokozottabb exporttevékenység mellett* is alatta maradt az előző év eredményének. Amíg 1934-ben 8064 pengő volt a nyereség, 1935-ben 7301 pengő, főleg azért, mert *a zöldüveg-üzem majdnem egész évben szünetelt.* A vállalat hozadéka 344.882 pengő volt, de az adók és illetékek összege 29.520, a szociális terheké 90.000 pengő. *Az egymilliós alaptőkén túl a Salgó hitelezők számláján még négy milliót fektetett be ebbe a vállalatba,* amely viszont kétségtelenül arra hivatott, hogy a magyar üvegtermelést állandóan fokozza.

— Dréherék nagyváradi sörgyára. A Dréher-Haggenmacher Nagyváradi Sörgyára rt 1935. évi mérlege kedvezőbben alakult. Erdélyben is *növekedett a sörfogyasztás* és ennek tulajdonítható a gyár

— A Magyar-Olasz Bank közgyűlése. A Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság március 16-án tartott 16-ik évi rendes közgyűlése az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadta és ennek alapján elhatározta, hogy osztalék fejében március 17-től kezdődőleg részvényenkint 1.50 pengő fizettessék ki. A közgyűlés ezután öt év tartamára megválasztotta az igazgatósági tagokat, közöttük Comm. Ernesto *Krausz Castelli*-t, aki eddig a helyettes vezérigazgatói tisztet is betöltötte. Végül a közgyűlés a felügyelőbizottság új tagjául *Barth* István kormányfőtanácsost, a *Molnár és Moser* cég főnökét választották meg.

— Új kitűnő reklámlap indult meg. *Reklám és szervezés* az üzleti siker lapja megjelent. Balkányi Kálmán dr., Barinkai Ferenc dr., Raith Tivadar dr., Gellért Andor, Ing. Sándor Béla dr., Takács György dr., Bródy Pál, Wohl István dr. és a legkiválóbb reklám és szervezési szakemberek cikkei teszik értékessé a lapot. Bőséges rovat a kirakatrendezésről, a kereskedő és kisiparos reklámjáról. Szerkeszti *Gellért* Andor. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal, Budapest, V., Vadász-utca 16.

HIREK

— Huszonötéves hirdetővállalat. A főváros hirdetővállalata most ünnepelte fönnállásának huszonöt évét. Mi nem tudjuk, hogy gazdasági szempontból miért örvendetes ez a jubíleum? Végre is a főváros hirdetővállalata egyszerűen terhe a gazdasági életnek, drága tarifával és a reklámnak olyan bürokratikus megdrágításával, amely az üzleti élet lendületét erősen gátolja és amely éppenséggel nem alkalmas arra, hogy az igazi nagystílű propagandát a magyar fővárosban is kifejlessze. A főváros számára ez a hirdetővállalat lehet afféle pótadóbehajtó-szerv a kereskedelem és ipar körében, de *magának a kereskedelemnek és iparnak nem sok öröme telt eddig abban, hogy olyan fontos propaganda-feladatot, mint amilyen a nyilvános hirdetéseké, sikerült bürokratikus keretek közé szorítani.*

— A TÉBE közgyűlése. A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete március 28-án délelőtt 11 órára a Gyáriparosok Országos Szövetsége székháza nagytermében hívta össze ezidei közgyűlését, melyet elsősorban a Pénzintézeti Központ elhúnyt elnökének, *Korányi* Frigyes báró emlékének szentel. *Hegedüs* Loránt dr. elnöki megnyitója után *Egry* Aurél dr., a felsőház tagja tart emlékbeszédet *Korányi* Frigyes báróról. A napirend további során szerepel *Metzler* Jenőnek, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár elnökhelyettesvezérigazgatójának nagyérdekű előadása „A pénzintézetek jövőjéről".

— A Pajor Szanatóriumra is ráfizetnek. A Pajor Szanatórium se üzlet már, úgy látszik legalább a mérlegből. Amíg tavaly 5824 pengő hasznot mutatott ki a szanatórium, addig 1933-ban 59.812 pengő volt a vesztesége, 1935-ben pedig 16.596 pengő. Érdekes, hogy 300.000 pengő alaptőke mellett 334.000 pengő tartalék gyült össze, úgyhogy a mérleg a szanatóriumot berendezéseivel és műszereivel 775.000 pengőre értékeli. *A veszteség oka nyilván a drágulás,* mert a kiadások 643.000 pengőre emelkedtek a tavalyi 492.000 pengővel szemben, viszont az ápolási díjak nagyobb emelkedése ellenére sem alakult ki az arány a kiadások és a díjak között. Ennek láthatólag egyik legfeltűnőbb oka az, hogy amíg 1933-ban a betegek élelmezése 107.654 pengőbe került, addig 1934-ben már 148.799 pengőbe, 1935-ben pedig 199.046 pengőbe.

— Az Országos Ruházati Intézet végre nyereséggel működik. Az Országos Ruházati Intézet Rt. tudvalevőleg hosszú időn át veszteséggel dolgozott, most a mérlegében azonban már 4986 pengő nyereséget mutat ki. A vállalat ezenkívül 39.600 pengőt különböző címeken le is írt, tehát úgy látszik, hogy az Országos Ruházati is megúnta immár a veszteséges üzletet.

— A szérum-üzlet. A *Laboratórium Védőoltóanyagok Termelésére Rt.*, amely *Erdős* Dezső vezérigazgató és *Breitner* Ödön dr. ügyvezető igazgatásával működik, tudvalevőleg egyik legfontosabb tényezője a magyarországi oltóanyag üzletnek. Mérlege szerint a vállalat éveken át állandóan fejlődik, mert áruszámlája évről-évre növekedik. Nyeresége az idén 55.774 pengő, úgyhogy előreláthatólag *ezúttal a részvényesek 50 filléres osztalékot fognak kapni.*

— NÖVEKEDIK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ACÉLTERMELÉSE. Az United States Steel Corporation, az amerikai acélkartell 1935-ben az előző év hat millió tonna acéltermelése helyett 7.47 millió tonna acélt termelt. A munkáslétszám 194.820 főre emelkedett, akik összesen 25 millió dollár munkabért kaptak. Akármennyire fejlődött az amerikai acélüzlet, a Steel üzletéve mégis 6 millió dollár veszteséggel záródott.

— A főváros és a biztosítók. Amikor most a főváros szanálását akarják csinálni, noha a biztosítóknak tíz éves szerződésük van a fővárossal, mégis a fővárosnál vizsgálják, vajjon a biztosítási díjak milyen viszonylatban vannak a város háztartásával. Annyit már megállapítottak, hogy a biztosítási társaságok a legutóbbi tíz év alatt a kifizetett biztosítási díjaknak alig tíz százalékát térítették meg a fővárosnak. A főváros tudvalevőleg a szerződés alapján a biztosítási megállapodást félévi felmondással bármikor felmondhatja és most éppen arról van szó, *vajjon mit csináljon a főváros.* A kérdés sokkal fontosabb pénzügyi probléma, semhogy csupán a fizetett díjak és a károsszegek szempontjából lehetne elbírálni, éppen *ezért ezt a biztosítási ügyet is a főváros pénzügyi irányításának nagy egységébe kell bevonni* és ebből a szempontból kell majd a kérdést is a főváros eljövendő pénzügyi diktátorának alaposan megvizsgálni.

— A Soproni Pamut új berendezése. A Soproni Pamutipar Rt. modernizálja vízlágyító berendezését, éspedig a *Kommandit Gesellschaft Kary Bremen* cég szabadalmának felhasználásával. A gépberendezés szállítását *Mann* Miksa igazgató, a cég magyarországi képviselője vállalta, aki a munka végrehajtása tekintetében kizáróan hazai cégekkel állapodott meg.

— A Providentia fejlődése. A Providentia egyike a legkülönbben vezetett biztosító-vállalatoknak, az elmult évben is erősen fejlődött. Az intézet 1935. évi mérlege után *változatlanul 2.50 pengő osztalékot fizet.*

— AZ UNILEVER ÜZLETE KISEBBEDIK. Most jelennek meg Londonban az Unilever-konszern mérlegei. A különböző vállalatok, amelyek a nagy szappankonszernhez tartoznak, kivétel nélkül kisebb forgalmat és kevesebb hasznot mutatnak föl. Így az Unilever fióküzletei harmincöt százalékkal kisebb eredményt értek el, mint az előző évben és hasonlóképpen csökkent a Maypole-szappan és a Lipton forgalma is. Úgylátszik, amit az Unilever veszít az angol réven, azt részben a magyar szappanpiacon szeretné valahogy kárpótolni.

— Glatt. A *Gróf Károlyi Imre Tejüzemi Rt.* mérlege iskolapéldája a kitűnően megszerkesztett mérlegnek. A vagyon 1,090.376.39 pengő, a teher is 1,090.376.39 pengő, itt azután nincs se baj, se nyereség, se veszteség. Hogy ne is legyen, erről úgy történt gondoskodás, hogy az értékcsökkenési tartalék tavaly 160.000 pengő volt, most 199.143 pengő lett és még 67 fillér, hogy pontos legyen a dolog. Glatt. Látszik, hogy azok, akik a mérleget csinálták, nagyon pontos emberek. Összeadás-kivonás hibátlan.

— ÁLLAMI FILMBANK OLASZORSZÁGBAN. Olaszországban, ahol a bankokat állami vezetés alá helyezték, a Banca Nazionale del Lavoro keretében külön filmbankot állítanak fel. Ez a bank egyenesen a sajtóminisztérium rendelkezése alatt áll és az a célja, hogy az olasz filmgyártást megfelelő hitelekkel elősegítse. A banknak 40 millió líra áll rendelkezésre és a terv szerint új filmek gyártását a szükséges előállítási költségek hatvan százalékáig finanszírozhatja.

— Hübsch. Tízezer pengő törzstőkével a Gömb-utcában új vállalat alakult: *Belföldi Mótorüzemanyagok kft.* néven. Az új vállalat ügyvezetője *Hübsch* Móric György dr. budapesti lakos. Kétségtelen, hogy a vállalatban a losonci Hercog-cégnek semmiféle része nincs.

— Mi lesz az osztalékkal? A Magyar Őstermelők Beszerzési és Értékesítési Szövetkezete közgyűlésének napirendjén az alapszabályok módosítása is szerepel. A szövetkezet ugyanis újra kívánja szabályozni az osztalékfizetés kérdését. Úgylátszik, ez a kérdés nagyon sürgős is, mert a vállalat mérlege szerint az 1935. évi nyereség *198 pengő 29 üllér volt.* Ezért aztán érdemes az alapszabályokat módosítani!

— Az őszibarackra is ráfizetnek? Úgy tudjuk, hogy a budai hegyvidék egyik legjelentősebb értéke a kitűnő őszibarack, amely a Gellérthegy lankáitól Promontorig terem. A Budavidéki őszibaracktermesztők szövetkezetének mérlegéből azonban kiderül, hogy az őszibarack-export sem üzlet. A szövetkezet tagjai, akik 34.070 pengőt fektettek be az üzletbe, 10.807 pengőt ráfizettek erre az egész szövetkezeti ügyködésre. *Nem lenne sokkal egyszerűbb az őszibarackot a kereskedőknek eladni?* Hadd fizessenek ők rá a kivitelre!

— A főpincérek óvadékai. A főpincérek tudvalevően óvadékszövetkezetet alapítottak, amely 108.600 pengő üzletrésztőkével működik. Nos hát, ez a szövetkezet, amelynek 181 tagja van, 1935-ben 10.000 pengőt fizetett ki tagjaiért, akikért kezességet vállalt, úgyhogy *vesztesége 14.403 pengő.* Ezidőszerint összesen 73.854 pengő óvadék van a kávésoknál a szövetkezet pénzéből. Mindenesetre érdekes, hogy a szövetkezetnek 181 tagja van, akik közül 20 a mult évbe lépett be a szövetkezetbe. Huszonöt szövetkezeti tag viszont kilépett, mert ahogy Faludi Ferenc megénekelte, a szerencse forgandó, éthordókból lesznek a főpincérek és főpincérekből néha borfiúk. És óvadékokból lesznek néha bűnügyi följelentések...

— A Szegedi Kenderfonó új igazgatósági tagja. A Szegedi Kenderfonógyár Rt. közgyűlése a legmelegebb elismeréssel nyilatkozott a vállalat kitűnő vezetéséről. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az igazgatóság mérlegjelentését és elhatározták részvényenkét 2.50 pengő osztalék fizetését. A közgyűlés *begavári Back* Károlyt az igazgatóság új tagjául választotta.

— Kinevezések két nagybanknál. Az *Angol-Magyar Bank* igazgatósága *Márkus* Andor dr.-t, az intézet ipari osztályának kitűnő tehetségű vezetőjét helyettes ügyvivő igazgatói címmel ruházta fel. *Fenyő* József, *Major* Márton, *Marton* Ottó, *Radó* Artúr, *Tuna* József, *Rudas* Pál cégvezetők lettek, *Saáry* Sándor helyettes titkár, *Lampl* Albertet, a békéscsabai fiók főnökét, helyettes fiókigazgató címmel ruházták fel. — A *Magyar-Olasz Bank* igazgatósága is számos előléptetést és kinevezést hajtott végre. Igazgató *Hoffmann* József dr., cégvezető, helyettes jogtanácsos *Lenart* Egon dr., fiókigazgató *Schück* Emil, cégvezetők *Dacsó* Gusztáv, *Elfer* István, *Gergely* Ervin, *Hinleder Fels* Zoltán dr., *Szomjas* József dr., *Tuschák* Benő és *Wilczek* József. Wilczek József kinevezése különösen megérdemelt; egyike a magyar bankélet legelső tehetségeinek, akinek pályáján ez a kinevezés természetesen csak állomást jelent.

— Díszülés a Köztelken. A Magyar Mezőgazdasági Társaság a tavaszi gazdahét keretében március 24-én, kedden déli 12 órakor az OMGE nagytermében ünnepélyes díszközgyűlést tart, amelynek megnyitó beszédét *Lányi* Márton dr. mondja. A Társaság ötéves működésének összefoglaló ismertetését *Sternád* István ügyvezető-elnök adja elő. *Serényi* Gusztáv, a kiváló publicista *Széchenyi* Pál grófnak, a kiváló agrárpolitikusnak alkotó munkásságát ismerteti. Kenéz Béla dr., a Társaság országos elnöke, a magyar agrártársadalom célkitűzéseiről tart előadást.

Szerkesztői üzenetek

Nova-lakó. Köszönjük információját. Szóval tévedtünk. Mi azt írtuk, hogy *Magyar* Miklós egyetlen pence angol kölcsönt sem hozott haza sportrepülőgépgyár alakítására és hogy a Nova nem is csinált sportrepülőgépgyárat, legfeljebb lifteket épít a házaiba. Végre az is légiközlekedés. Ön most azt közli velünk, hogy a Nova még csak lifteket sem épít. Hát akkor miért utazott Magyar Miklós Londonba? Azért, hogy a lakók gyalog menjenek fel a negyedik emeletre, itthon is maradhatott volna.

Jogász. Méltóztatik tudni, mi az *álszövetkezet?* Olyan alakulás, amelyet az idők szelleme szült meg, amikor az emberek azt hiszik, hogy szövetkezeti címmel jobban lehet üzletet csinálni, mint kereskedői cégtáblával. Azt még értenők, ha ez ellen a szövetkezetek tiltakoznának, De *miért tiltakoznak a kereskedők?* Baj az, ha a kereskedők szövetkezeti jelszóval csinálnak üzleteket?

Szinházi. Mi is olvastuk, hogy *Eggerth* Márta palotát vásárolt a Benczur-utcában. Mi azonban azt is tudjuk, hogy a *Benczur-utcában egyetlen épületet sem írtak át Eggerth Márta nevére.* Azt ajánljuk Önnek: az ilyen lapokat mindig a megjelenés után négy héttel olvassa. Akkorára már mindig kiderül, hogy egyetlen szavuk sem igaz.

— **Ráfizetnek a Bakács-udvarra.** Budapest egyik nagy háztömbje a Bakács-Udvar rt. tulajdona. 500.000 pengő részvénytőkéje és 307.761 pengő alaptőkéje van ennek a részvénytársaságnak, melynek ingatlana a mérleg szerint 768.320 pengőt ér. 105.272 pengő bér mellett a vállalat vesztesége 64.991 pengő, még pedig azért, mert *sok a bérhátralék.* A mostani közgyűlésen kívánják rendezni, miként lehetne szabályozni a házban a bérek fizetését.

— **A Központi Tejcsarnok péküzeme.** A *Központi Tejcsarnok Üzemeit Ellátó Sütőipari rt.* mérlege szerint a 150.000 pengő alaptőkével 701.170 pengő áru kenyeret és süteményt adott el, immár 15.985 pengő nyereséggel. Ha ez a nyereség 6000 pengővel nagyobb is az előző évinél, kétségtelen, hogy ennek a péküzemnek rentabilitása sem túlságosan nagy. Az is igaz viszont, hogy tizenkét év alatt a vállalat 384.000 pengőt mégis tudott az értékcsökkenési tartalékalapba helyezni, amikor egész berendezésének értéke 456.417 pengő. Annyi bizonyos, hogy a magyar pékipar sok nehézséggel küzd és nyilvánvaló, hogy *ennek a kérdésnek lényegét egyszer már magasabb természeti és gazdasági szempontokból kellene megvizsgálni* s nem lehet e fontos problémát mindannyiszor megoldottnak tekinteni, ahányszor a kenyérárak alakulásában bizonyos átmeneti nyugalom áll be.

— **Amikor a szeszgyár paradicsomon keres.** A *Kisperkátai Szeszfőző és Finomító rt.* éveken át veszteséggel dolgozott. 1933-ben 4963 pengő, 1934-ben 113.329 pengő volt a vestzeség, amíg 1935-ről a vállalat immár 3063 pengő nyereséget mutat ki, miután *eddigi veszteségeit tőketartalékából leírta.* A mérleg adataiból az tűnik ki, hogy a nyereség az új paradicsomgyár munkájának az eredménye.

A Hitelbank közgyűlése

A *Magyar Általános Hitelbank* részvényeseinek *Harkányi* János báró b. t. t. elnöklete alatt tartott hatvannyolcadik rendes közgyűlése jóváhagyta az elmult üzletév mérlegét, amely 2,076.378 pengő 71 fillér összegű leírások foganatosítása után 3,406.217 pengő 90 fillér tiszta nyereséggel zárul. A közgyűlés magáévá tette az igazgatóság amaz álláspontját, mely szerint a jelenlegi viszonyok mellett üzleti politikájában ezúttal is az intézet belső erősítésének szempontját kell irányadó elvként érvényre juttatni és az igazgatóság javaslatának megfelelően elhatározta, hogy 700.000 pengővel a tartalékalapok, 900.000 pengővel az alkalmazottak nyugdíjalapjai javadalmaztatnak, a fennmaradó 1,806.217 pengő 90 fillér pedig az 1936-os üzletévre vitetik elő.

A részvényesek köréből felszólaltak *Szentiványi* Dezső dr. és *Török* Sándor és ezeket követőleg *Juhász* Mihály dr. ügyvéd, aki méltatva az elért üzleti eredményt, az intézet vezetőségének elismerését fejezte ki, végül *Sulyok* Dezső dr. országgyűlési képviselő, aki behatóan foglalkozott a mérleg egyes adataival és kiemelte az intézet vezetőségének és tisztikarának az elmult év folyamán kifejtett odaadó és buzgó tevékenysége révén elért kiváló eredményeket.

Scitovszky Tibor dr. vezérigazgató válaszolt az elhangzott felszólalásokra és elsősorban felvilágosításokkal szolgált mindazokban a kérdésekben, amelyek a részvényesek köréből az igazgatósághoz intéztettek, majd a magyar gyáriparral kapcsolatban elhangzott megjegyzésekre reflektálva rámutatott arra a fontos szerepre, amelyet a nemzeti termelés és a nemzeti jövedelem szempontjából a magyar ipar betölt. Ha a magyar közgazdasági életben minden kétségen felül is áll a mezőgazdaság primátusa — mondotta — fontosságban mindenesetre a *második hely a magyar ipart illeti meg,* amely annak a munkának az alapján, amelyet a multban végzett és jelenleg is ellát, nemcsak életrevalóságát, hanem nélkülözhetetlenségét is bebizonyította. Ez a nélkülözhetetlenség igazolja egyszersmind nemcsak a kormány iparpártoló politikáját, hanem a Hitelbank részéről évtizedek óta következetesen folytatott *iparfejlesztési tevékenységét* is. Végül *Scitovszky* Tibor dr. vezérigazgató, akinek felszólalását a közgyűlés mindvégig egyhangú helyesléssel kísérte, úgy saját nevében, mint az ügyvezető igazgatóságban vele együtt helyet foglaló munkatársai nevében is köszönetet mondott a részvényesek köréből elhangzott elismerő szavakért.

A kontárhiteltudósítók nagy károkat okoznak a hiteléletnek

A kereskedelmi hiteltudósítók ipartársulata érdekes figyelmeztetést küldött szét a hiteltudakozódás terén felburjánzott visszaélések ügyében. Ez az óvás nagyon időszerű, mert a hitelélet és a hitelbiztonság érdekében nem szabad és nem lehet tovább tűrni azt a garázdálkodást, a visszaéléseknek azt a rendszerét, amellyel áltudakozóirodák, kontárok és paraziták — mérhetetlen veszedelmeket és károkat okozva — fertőzik meg a magyar piacot.

A kereskedelmi hiteltudósítók ipartársulata tárgyilagosan tárja fel a hitelvédelem árnyékában felburjánzott visszaéléseket, azzal a céllal, hogy *a hitelező lássa: kire szabad és kire nem szabad üzletvitelének nagy érdekeit, a hitelezés kockázatában való tájékoztatást, az adós bonitásának megállapítását rábíznia.* A realitások józanságával kalkuláló kereskedőnek nem szabad elhinnie, hogy tökéletesen egyremegy: akár megfizeti a rendszeres és alapos adatgyüjtés és adatszolgáltatás befektetését, akár nem. Nem szabad elhinnie, hogy eleget tett a rendes kereskedő gondosságának, ha megkörnyékezettségében, könyörületből, ilyen vagy amolyan okból kérdőlapokat vásárol az egymást tipró olcsójánosoktól, akik éppen azért ajánlkoznak olcsóbb és még olcsóbb áron, mert megtehetik ezt, hiszen nem is akarnak, de nem is tudnak még a legmérsékeltebb igényeknek megfelelő információt sem adni. Hitelezői károk, üzletkötések és lebonyolítások mérhetetlen bajai és veszedelmei tanították meg a kereskedőt az elemi igazságra, hogy: *a legolcsóbb információ — a legdrágább információ.*

Hogyan jut összeköttetésbe a hitelező a hitelhírszolgálat lesipuskásaival, a parazitákkal és kontárokkal? A leggyakoribb eset ez: jelentkezik valaki telefonon vagy személyesen, jelentkezik azzal az átlátszó fogással, hogy a kiszemelt cégről nála információt kérnek, ha éppen tetszik fel is mutat egy erre a célra otthon készített kérdőlapot, operál tehát adatgyüjtés ürügyével, — de egyfüstalatt, mindjárt előáll azzal is, hogy kéz kezet mos: vásároljon tőle a cég viszonzásképpen kisebb-nagyobb jegyfüzetet. Aki ilyen sötét szándékkal kopogtat önadatért, aki ilyen sötét eszközökkel akar tudakozólapot elhelyezni (ott hagyja a jegyfüzetet próbaként is, hitelbe is, csak éppen cégszerű aláírást kér az átvételi elismervényre!), aki így szerzi ügyfeleit, — *törvénybe ütköző visszaélést követ el,* mert hiszen jogszabályaink *tiltják,* hogy a resersőr üzletszerzéssel foglalkozzék vagy hogy akvizitőr adatgyüjtésben járjon el.

Nyilvánvaló és közismert, hogy kontárságra és visszaélésre berendezkedett vállalkozás a legjobb esetben az információ némely kis töredékét szerzi meg; megkérdezi talán az adós egyik nem mindíg elfogulatlan hitelezőjét vagy még egyszerűbben, a házmesterét, rendszeres nyilvántartása, rendszeres adatgyüjtése nincs, kiépített levelezői hálózata nincs a vidéken: nem tárgyilagos, értéktelen adataiból vagy feltevéseiből sablonszerűen összetákol hirtelenében valamely bőbeszédű ürességet és — kész az információ. Aki ilyen információra épít, nem veszi mindjárt észre, hogy mit kapott, csak akkor látja, hogy kontárral vagy szélhámossal dolgozik, amikor *egyremásra érik olyan veszteségek, amelyek ellen gondos előrelátással fölkészülhetett volna;* üzleteket köt, amelyeket nem lett volna szabad megkötnie, vagy elmulaszt üzleteket, amelyeket ilymódon ő maga játszik át versenytársai kezére.

A hitelinformáció — bizalom kérdése. Gondos kereskedőnek nem szabad bizalmával kitüntetnie az árrombolással minden komoly szolgáltatás biztosítékát leromboló álalakulatot, a zugirodát, az iparengedély híján leselkedő kontárt vagy a törvényes rendelkezéseket s a megnemírott törvények erkölcsi parancsait megkerülő sarcolót. Ez nemcsak a kereskedelmi hitelhírszolgálat testületének és nemcsak a tisztességesen dolgozó irodának az érdeke. De exisztenciális érdeke a hitelezőnek is. A kellő gondosság híján történt hitelezés veszedelmei és kárai nem egyedül a könnyelmű hitelezőt érik, de másokat is, akiket a beteg státus listavezetői magukkal rántanak. Komoly felkészültséggel dolgozó hitelvédelem céljában, rendeltetésében, eszközeiben, szolgáltatásában arra törekszik, azon őrködik és azon dolgozik, hogy megvédelmezze a hitelezőt a kihitelezés kockázataiban. A hiteltudakozódás dzsungeljének olcsójánosai, parazitái és kontárai mást akarnak s ezért kell működésüket megsemmisíteni.

— **Seress László gyásza.** Nagy részvét nyilatkozik meg *Seress* László, *Az Est* közgazdasági szerkesztője iránt, akinek édesapja, *Scheer* Bernát nyugalmazott iskolaigazgató 86 éves korában Baján elhúnyt. Seress Lászlót gyásza alkalmából a pénzügyi és gazdasági élet köréből számosan keresték fel őszinte részvétnyilatkozatokkal.

— **Két középipari vállalat erős fejlődése.** A *Danubia Ipari és Kereskedelmi rt.,* amely preciziós acél- és fémmegmunkáló üzemet tart fönn, mérlegének tanusága szerint nagyarányú s állandó fejlődésben dolgozik. A vállalat, amelynek élén *Seiberth* Sándor dr. elnök-vezérigazgató és *Kettinger* Ferenc dr. ügyvezető-igazgató állanak, a háború után keletkezett, alaptőkéje 350.000 pengő, tartalékai 302.000 pengőre nőttek, különösen az elmúlt évben emelkedett szinte hirtelen arányokkal. Tartalékait egy év alatt 86.000 pengővel növelte, 332.000 pengő értékű új beruházást eszközölt, s mialatt üzleti bevételei 405.000 pengőről 548.000 pengőre növekedtek, az előző év 1.05 milliós kötelezettségével szemben 2.9 millió hitelt vett igénybe, amit áruban, félkészgyártmányban és künnlevőségekben helyezett el. Hogy félkészgyártmányainak értéke 0.48 millióról 1.27 millióra emelkedett, mutatja, hogy a vállalat nagyarányú új üzleti tevékenységbe kezdett, ami nyilván megfontolt üzleti koncepció eredménye. — A *Farkasvölgyi-féle Villamosipari és Gépgyár rt.* is aránylag erősebben fejlődik. A 160.000 pengő alaptőke és 82.000 pengő tartalék mellett a nyereség 7196 pengő, viszont a vállalat a múlt évben 86.000 pengő értékű *mezőgazdasági ingatlant is vásárolt.* A Farkasvölgyi János elnöklete és vezetése alatt álló vállalat különösen kisebb villamossági cikkekkel ér el nagyobb forgalmat.

— **Alaptőkét emel a Pécsegyházmegyei.** A Pécsegyházmegyei Takarékpénztár április 3-án tartandó közgyűlésén alaptőkéjét 300.000 pengőről 400.000 pengőre emeli föl. Az intézet saját tőkéi ezzel 735.000 pengőre, nyugdíjtartaléka pedig 128.000 pengőre emelkednek.

— **Magyar Textilfestő.** A textiliparban is egyike a legerősebb fejlődésű vállalatoknak a *Magyar Textilfestőgyár rt.,* 1.2 millió alaptőke mellett tartalékai immár meghaladják a 4.5 milliót s miután az idei mérlegben újabb 0.19 milliós leírást eszközölt, immár a befektetések és berendezések 4.6 milliós értéke tulajdonképpen leíródott. 1935-ben a vállalat bruttó gyártási nyeresége 1.35 millió volt, tiszta nyeresége 86.441 pengő. 1.5 milliós hitelezői tétellel szemben a künnlevőségek összege 2.15 millió, a készletek leltári értéke 0.67 millió, a pénztár- és váltótárca 0.3 millió, mindez együtt mutatja a nagy textilvállalat tőkerejét és állandó szilárd üzletmenetét.

— **A Magyar Általános Takarékpénztár osztaléka.** A *Magyar Általános Takarékpénztár részvénytársaság Horváth* Lipót dr. elnök-vezérigazgató elnöklete alatt március 14-én tartotta 54. rendes *zete* is építkezik mesterutcai házában. közgyűlését. Miután már mérlegen belül a *nyugdíjalapot 160.000* (tavaly 250.000) pengőre dotálták és *leírásokra 471.368.29* (tavaly 453.331.74) pengőt fordítottak, valamint ugyancsak mérlegen belül a 100/1936. M. E. számú rendeletnek megfelelő leírásokat több esetben a rendelkezéseken túlmenő mértékben eszközölték, a közgyűlés megállapította, hogy az 1935. üzletév *tiszta nyeresége 502.128.16* (tavaly 506.902.48) pengő. A közgyűlés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből — úgy, mint tavaly — *100.000 pengő* az intézet *tartalékalapjának* növelésére fordíttassék, miáltal az *13,950.000 pengőre,* az *intézet összes saját tőkéi pedig 33 millió 950.000 pengőre emelkednek,* továbbá 65.000 (tavaly 60.000) pengő a nyugdíjalap dotálására, 22.128.16 pengő pedig átvitelre használtassék fel és osztalék címén — úgy mint tavaly — részvényenként *75 fillér = 300.000 pengő* fizettessék *március 16-tól* kezdődőleg.

— **Érdemes csavart árusítani?** Most alakult tudvalevőleg újra a csavarkartell, de nem valami tökéletesen, mert *egyes vállalatok még kívül maradtak a kartellen.* Úgy látszik viszont, a csavarüzlet sem a legjobb a világon, legalább is a Csavarokat Árusító Részvénytársaság még mindíg 8685 pengő veszteséggel dolgozik. Az is igaz viszont, hogy ez a veszteség még az előző évekről való, mert 1935-ben az üzletév tulajdonképpen 11.881 pengő nyereséggel zárult. Hát akkor mégis csak érdemes csavarokat árusítani.

— **Müller-tinta.** A *Müller-Testvérek Vegyészeti Gyár rt.,* amely főleg tintagyártmányáról és kékítőjéről nevezetes, 1934-ben 2117 pengő veszteséggel zárta mérlegét. 1935-ben viszont 4728 pengőt keresett a vállalat, amelynek 29.288 pengő az adóssága és 396.067 pengő a künnlevősége. A vállalat ingatlanait, gépeit, berendezéseit viszont szerényen 140.548 pengőre értékeli, amire 80.520 pengő értékcsökkenési tartaléka van.

— **Budapesti Forgalmi Bank.** Ez a kis intézet, amely *Angyal* Béla igazgatása alatt működik, 100.000 pengő alaptőkével 3591 pengő nyereséget mutat ki, 4106 pengőt pedig leírt. A kis bank különböző formában 420.000 pengő hitelt folyósított, ugyanekkor 533.357 pengő folyószámlahitelt vett igénybe, viszont van egy bérháza, amelyet a mérleg 192.296 pengőre értékel.

A jónak van hatalma az emberekben és a polgári erény csak a szabad erkölcsiségen alapulhat.

SOLON

— **Hangya Ipar.** A Hangya Ipar, amely tudvalevőleg a Hangya Szövetkezet vállalkozása, mult üzletévét a a most közzétett mérleg szerint 365.537 pengő veszteséggel végezte, míg 1934-ben 429.635 pengő volt a veszteség, holott a vállalat még 1933-ban 83.668 pengőt keresett, sőt 60 filléres osztalékot is fizetett. A Hangya Ipar vesztesége tehát két év alatt közel 800.000 pengő, úgyhogy immár a 744.000 pengős alaptőkéből a mostani mérlegben csak 314.365 pengő és a tartalékalapban 50.000 pengő maradt, amiből a veszteséget fedezni kell. A Hangya Ipar e veszteségével nyilván le is zárul a vállalatnak ez a rossz ideje, mert az intézetnél komolyabb személyi változásokat hajtottak végre. Az ügyvezetést *Steingassner* Pál dr. vette át és így nyilvánvalónak látszik, hogy *Wüncher* Frigyes dr. erélyes vezetése alatt a Hangya Ipar, amelynek sokoldalú és kiterjedt üzletköre van, mégis csak eredményesen tud működni. Ez annál valószínűbbnek látszik, mert Wünscher vezetése alatt, tudomásunk szerint, *maga a Hangya Szövetkezet mult üzletévét több mint 200.000 pengő nyereséggel zárta.*

— **Új építkezések.** A IX. kerületben a parcellázott malomtelkeken dr. Haász Istvánné épít négyemeletes házat. Nagy János a IX., Páva-utca 22. telken *háromemeletes* házat építtet. *Négyemeletes* házat épít Instructus Rt. V., Hollán-utca 31., *háromemeleteset* Luxus Építő Szövetkezet II., Zárda-utca 32. *Kétemeletes* bérházat épít Ceri Károly és neje I., Toldi-utca 1/c., özvegy Korányi Miksáné XIV. Egressy-út 34.179. A Chevra Kadisa egyemeletes *szeretetházat* építtet I., Alma-utca 2/b., *egyemeletes* bérházat épít Molnár József és neje II., Széplak-utca 19., Babirád László és neje XIV. Laky Árpád-utca 17. A *Centrum-nyomda* VIII., Gyulay Pál-utca 14. telken nyomdát építtet, a *János-szanatórium* kibővíti épületét, az *O. K. H.* átalakítja Nádor-utcai házát és a *Köztisztviselők Szövetke-*

IGYÁL ERŐT!
IGYÁL „E" KAKAÓT
STÜHMER GYÁRTMÁNY

Ausztriában

erősödik a tőkeképződés és termelés

Ausztria gazdasági helyzetéről kevés inkább megbízható és hiteles képet lehet kapni, mint amilyent az Osztrák Nemzeti Bank jelentése nyujt. A jelentés maga hangjában és adataiban is optimista és mindvégig azt igyekszik bizonyítani, hogy az *1935. évben Ausztria gazdasági és valutáris helyzete minden tekintetben lényeges javulást mutatott.* Az osztrák probléma szempontjából sem közömbös ez a megállapítás, de fontos még magyar szempontból is, mert Ausztria pénzügyi és gazdasági helyzete a magyar termelés elhelyezése érdekében aligha közömbös.

Az Osztrák Nemzeti Bank felfogása szerint az osztrák helyzet javulása elsősorban a valuta stabilitásának és a hitelszervezet konszolidálásának köszönhető, mert ezek a tények gazdasági téren bizonyos nyugalmi állapotot teremtettek. Így tért vissza a bizalom, viszont ennek örvendetes hatását fokozta a helyes kereskedelmi politika előrelátása is. Ekként a gazdasági fellendülés jelei ipari téren is mutatkoznak, amiben — ezt külön megállapíthatjuk — a nemzetközi fegyverkezési láznak is nagy szerepe van.

A gazdasági élet többi ágában is jelentős haladásról számol be a jegybank jelentése. Különösen nagymérvű javulás mutatkozik az *idegenforgalom terén,* amely 1935. év folyamán az előző évvel szemben az első félévben *16,* a második félévben *40 százalékkal* növekedett. Az idegenforgalomból eredő bevételek Ausztria fizetési mérlegében mind nagyobb összegű aktív tételt képeznek és a pénzügyek konszolidálódásában ma már talán a legnagyobb szerepük van.

A kedvezőbb valutáris helyzet *lehetővé tette a transzferkorlátozások lényeges könnyítését,* ami a Nemzeti Banknál a külföldi tartozások biztosítására létesített alapnak 11.7 millió schillingről 1.6 millió schillingre való leépítését tette lehetővé.

Különösen nagy eredmény, hogy a jegybank devíza- és aranykészlete 1934 december 31-től 1935 október 7-ig, amikor a külfölddel szemben fennálló tartozások, az úgynevezett „Live Claims" rendeztettek, *277.4 millióról 384.3 millió schillingre emelkedtek* és az év végén, a külföldre, valutában teljesített nagyösszegű fizetések ellenére is 354.6 millió schillingben állottak fenn. A jegybank tehát az elmult év folyamán 80 millió schillinggel gyarapította devíza- és aranykészletét, ezenfelül összes külföldi tartozásait sikerült véglegesen rendeznie.

A devíza- és aranykészlet gyarapodása folytán *a bankjegyek fedezeti aránya az 1934. évi 24.82 százalékról 29.75 százalékra emelkedett.* Ez ugyancsak megerősíti a schilling értékállandóságába vetett bizalmat. Legjobban megállapítható ez a tény az arany értékének állandóságából, amely immár két és fél éve változatlanul 100 aranyschillingenként 128 schillingen áll, vagyis 28 százalék disagiója van.

Csökkentek Ausztriának a külfölddel szemben fennálló tartozásai is. 1932-ben még 4.3 milliárd schillinggel tartozott Ausztria külföldre, amely összeg már 1934 végéig 2.7 milliárd, 1935 végéig 2.45 milliárd schillingre ment vissza, a *Lives Claims*-ek visszafizetésén kívül.

A gazdasági helyzet javulásának legbiztosabb jele *a tőkeképződés megindulása,* ami a betétállomány gyarapodásában jut kifejezésre. A takarékbetétek állománya, noha a betéti kamatokat Ausztriában az elmult év folyamán többízben is mérsékelték, 62.3 millió schillinggel *2.800 millió schillingre növekedett.* A tőkebőség további jelét abban találhatjuk, hogy a jegybanknál látra elhelyezett betétek az év folyamán 154.1 millióról 354.4 millió schillingre szöktek fel, *a legmagasabb összegre az Osztrák Nemzeti Bank fennállása óta!*

Így azután természetesen *az osztrák bankok is kedvezőbb üzletévre tekinthetnek vissza,* amit a tőzsdeüzlet jelentős megélénkülése is fokozott. A bankok helyzete azonban javult azáltal is, hogy az élénkülő gazdasági élet következtében sok eddig kétesnek tekintett kihelyezés ismét jó lett.

Az államnak a jegybankkal szemben fennálló tartozása az egyetlen tétel, amely nem változott. A jegybank vezetősége azonban erre vonatkozólag bejelentette, hogy az állammal együtt a közeljövőben a legnagyobb gondot fordítja arra, hogy *ezt a 732.44 millió schillinges állami tartozást minél előbb a lehetőséghez képest csökkentse.*

Az Osztrák Nemzeti Bank beszámolója újabb tényeket sorakoztat fel, hogy Ausztria, a világgazdasági helyzet enyhülni nem akaró depressziójában is, a legjobb úton halad a konszolidált pénzügyi és gazdasági helyzet felé.

Mégis emelik a tej árát

A Pénzvilág hetekkel ezelőtt jelentette, hogy a tejérdekeltségek, termelők és tejvállalatok emelni akarják a tej árát. Azóta a Tejtermelők Országos Szövetsége már el is határozta, hogy *a fogyasztói tej árának 30 fillérre való emelését fogják kérni!* Így tudjuk, hogy a mostani mezőgazdasági kiállítás és gazdagyűlésnek alkalmából ugyancsak tárgyalnak a tejkérdésről, viszont *a döntés április első napjaira marad.* A hangulat általában az, hogy a tej áremelést meg akarják adni, csak éppen a gazdák azt kívánják, hogy az egész kétfilléres emelés az ő számukra jusson. Ha fogyasztói szempontból legteljesebb mértékben kívánatos is, hogy az árak ne emelkedjenek, annyi bizonyos, hogy *amennyiben a tejáremelés életbe lépne, akkor itt elsősorban a mezőgazdaság érdekeit kell tekintetbe venni.* Aligha hihető tehát, hogy a tejvállalatok akciója, amellyel a maguk számára szeretnének az áremelésből haszonrészesedést biztosítani, eredménnyel járhatna.

FELSZÁMOLÓ VÁLLALATOK

Egész sereg részvénytársaság és szövetkezet fölszámolásának adatai érdemlik meg most is a figyelmet. A fölszámolások egyik-másika különösen mutatja az utolsó évek válságának romboló hatását.

Az *Építőbank rt.* fölszámolását a P. K. befejezte. Március 30-ig még megtekinthetők az elszámolások, aztán az Építőbank kényszerfölszámolása is végetér.

A *Magyar Zománcáru Elárusító rt.* 150.000 pengős *alaptőkéje az eddigi adatok szerint elveszett,* mert vesztesége 212.089 pengő. A hitelezők 174.292 pengős követelésére a 112.203 pengő kinnlevőség a fedezet.

A *Schwarzwaldi órák gyári lerakata és kereskedelmi rt.* most határozza el felszámolását. A vállalat 60.000 pengő alaptőke mellett az elmúlt évben 960 pengőt veszített. Viszont úgy látszik: a vállalat fönntartásának nem kedveznek az idők, ezért mondják ki a fölszámolást.

A *Tűzifabehozatali és Értékesítő rt.,* az egykori Ländler-féle vállalat, státusát megállapították. A 150.000 pengő alaptőkéből 105.000 pengőt nem fizettek be és a hitelezők 424.172 pengős követeléssel szemben a kinnlevőség a könyvekben 469.172 pengő.

A *Frankl A. Herm. és Fiai Rt.,* amely egyike volt az ország legnagyobb vaskereskedéseinek, tudvalevőleg felszámol. A vállalatnak most már nincsen mása, csak ingatlanai, ezt kezelik a felszámolók.

A *Fornérgyár és Keményfatermelő Rt.,* amelynek 360.000 pengő részvénytőkéje volt, felszámol. A veszteség 359.725 pengő, miután a hitelezők 339.438 pengő követelésével szemben 324.196 pengő kinnlevőség, 14.135 készpénz és 5078 pengő áru van.

A *Gyöngyösi Kereskedelmi és Gazdasági Bank Rt.* felszámolása folyik, a P. K. által eddig megállapított vagyonhiány 231.867 pengő. Előreláthatólag a 250.000 pengős alaptőke elvész.

A *Kereskedők, Iparosok és Szabadfoglalkozásúak Könyvelő Szövetkezete* tavaly alakult. Az idén már fel is számol a szövetkezet, amelybe 105 pengő üzletrésztőkét fektettek be, de az alapítás 23 pengőbe került. Ez elveszett. Valószínűleg a többi is elvész, miután a felszámolás hirdetése mégis csak pénzbe kerül. Úgy látszik, szövetkezeti alapon sem lehet manapság könyvelni.

Az értéktőzsde hete

Irta BERGER MÓR, a Katona és Társa Rt. igazgatója

Az értéktőzsdék az elmult héten még teljesen a világpolitikai helyzet hatása alatt állottak. És ámbár általában az a fix meggyőződés kerekedett felül, hogy háborúra Európában ezidőszerint nem kerülhet sor, mégis a pillanatnyi helyzetről érkezett jelentések alkalmasak voltak arra, hogy a nemzetközi tőzsdék irányzatára nagy befolyást gyakoroljanak. Így elsősorban a *newyorki tőzsde* állította be irányzatát teljesen az Európából érkező jelentések szerint. A tengerentúli spekuláció nyilván kissé túlangazsálta magát és ezért reagál olyan pontosan a Londonból érkező hirekre s az európai háborútól való félelem odaát gyakran elnyomja a gazdasági helyzettel alátámasztott optimizmust. A *londoni* tőzsdét a politikai feszültség már régen nem zavarja. Különösen, amikor híre jött, hogy a németek elmennek tárgyalni

Londonban az ottani értéktőzsde az egész vonalon megszilárdult és megélénkült.

A legtöbbet természetesen a *párizsi* tőzsdének kellett elszenvednie. A konfliktus kitörésekor beállott nagy árhanyatlás részben kiegyenlítődött már, de azért a párizsi értéktőzsde, eltérőleg a többi nyugati tőzsdéktől, még mindig nem tudott teljesen magához térni. Franciaországban a pénzügyi és gazdasági helyzet sok gondot okoz a kormánynak. A spekuláció szünet nélkül támadja a francia frankot és a vele szemben megnyilvánuló bizalmatlanság átterjed a *svájci* és részben az *amszterdami* piacokra is. A dollár állandóan javul és annak minden pontnyi javulásából valuta-kontreminre újabb bátorságot merít. A *bécsi* tőzsde állandóan szilárd és főleg az ipari értékeket favorizálja. Az alpesi részvények áremelkedéséből kiindulva az egész piac igen szilárd irányzatot nyert. *A prágai* tőzsde újabban szintén *a hausse vizein evez,* azonban a politikai események, valamint a gazdasági helyzet megítélése szerint gyakran változtatja irányzatát. A budapesti értéktőzsdén ismét a hausse-irányzat hívei kerekedtek felül.

A nemzetközi politikai helyzet alakulását nálunk is figyelik ugyan, de bonyodalmaktól már senki sem tart.

A tőzsde levegője telítve van a legkülönbözőbb tranzakciók hírével

s a spekuláció azoknak minden komolyabb mérlegelése nélkül arra törekszik, hogy ezeket a hiresztelésekét a maga javára kihasználja. Az előző heti lanyhaság jelei az árfolyamokon a német-francia viszályt megelőző árfolyamok vannak érvényben. A nemzetközi politika hírei néha, de csak átmenetileg az irányzat gyengülését idézik elő, azonban a megnyugtatásra alkalmas mozzanatok ismét felkeltik a spekuláció fantáziáját. Kétségtelen azonban, hogy *a piac technikai helyzete az utóbbi hetekben lényegesen javult.* A háborútól való habár gyenge félelem a gyengébb pozíciók feladására vezetett, másrészt viszont éppen a külpolitikai helyzetre való tekintettel a kontremin-spekuláció is több bátorságra tett szert. Ennek köszönhető, hogy *a piac minden szilárdsága ellenére az árfolyamok tulajdonképpen alig változtak.* Voltak kisebb-nagyobb ingadozások, azonban egy-két favorizált részvénytől eltekintve, a részvényárfolyamok, ma is azon a nívón állanak, melyen már hetekkel ezelőtt állottak. A favorizált papírok közé tartozik a *Salgó,* amelyet a spekuláció újabban a *Rima* helyébe veszi, valamint a *Nasici,* amelyek arra a hírre emelkednek, hogy a vállalat már a most záruló üzletévre is *fog osztalékot fizethetni.*

A befektetési papírok állandóan szilárd irányzatot követnek. Ezen a piacon állandó a kereslet, mellyel szemben aránylag csekély kínálat mutatkozik. *A biztosító intézetek, valamint az egyes nyugdíjalapok állandó felvevői a fővárosi, valamint a Speyer-kötvényeknek.* Az intézeti zálogleveleket viszont *igen sok gazdatartozás nyer kiegyenlítést.* A forgalom ezen a piacon az utóbbi napokban lényegesen megcsappant, amely körülmény a már megemlített áruhiány természetes folyományának tekinthető.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árjegyzései

1936. március 19. — Felelősség nélkül

Pénznemek:	Zárlat pénz	Zárlat áru
Angol font	16.65	16.95
Belga	56.90	57.50
Kanadai dollár	328.00	338.00
Cseh korona	14.15	14.35
Dán korona	74.30	75.10
Dinár	7.80	7.95
Dollár	334.50	338.50
Francia frank	22.30	22.50
Hollandi forint	229.60	231.60
Lengyel zloty	63.65	64.25
Leu	2.80	3.00
Leva	4.00	4.15
Lira, 500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével	29.90	30.25
Norvég korona	83.65	84.55
Osztrák schilling	80.00	80.70
Svájci frank	110.70	111.65
Svéd korona	85.85	86.75
(Szófia clearing árfolyama		4.13)
(Wien clearing árfolyama		80.454)

Külföldi kifizetések:	Zárlat pénz	Zárlat áru
Amsterdam	229.80	231.60
Athén	—.—	—.—
Belgrád	7.82	7.88
Berlin	135.70	136.70
Brüsszel	57.02	57.46
Bukarest	3.41	3.44
Konstantinápoly	—.—	—.—
Kopenhága	74.50	75.10
London	16.68.5	16.83.5
Madrid	—.—	—.—
Milánó	29.98	30.20.52
New-York	335.90	338.50
Oslo	83.85	84.55
Páris	22.32	22.48
Prága	14.07.5	14.18.5
Szófia	—.—	—.—
Stockholm	86.05	86.75
Varsó	63.75	64.25
Wien	—.—	—.—
Zürich	110.80	111.65

A magyar-német devizakompenzációban a felár 18—19½%.

A magyar-jugoszláv devizakompenzációban a felár 46—47½%.

Javulás a mobil pénzpiacon

Szögyén Tibor a hitelkérdésről

Szőgyén Tibor bankár, a mobil pénzpiac alapos ismerője, a pénzpiac aktuális helyzetéről, a tőzsdei viszonyokra való tekintettel, a következőket mondotta:

— A tőzsde megszilárdulása a nagyközönség bizalmát jelenti. Ez a bizalom újból lassanként visszaszáll a gazdasági életbe, amely a fokozatos és lassú javulást hozza magával. A gazdasági élet általános javulása a pénzpiacon tapasztalható leginkább, mert a nagyobb vállalkozási kedv mellett váltó-, rimessza- és egyéb hitelhez jutnak. Már hosszabb ideje érezhető a bankok erősebb érdeklődése az úgynevezett bankképes anyag iránt *és ma már bőségesen áll mobil tőke az arra érdemes hitelvevők rendelkezésére.* A pénzpiacon további javulás várható, ami érezhető a tőzsdei kihitelezéseknél is, mert végre 66%-os lombardhitelekhez lehet jutni, miután elsőrangú értékpapirokra ma már újból szívesen hiteleznek.

— A Pénzintézeti Központ helyes pénzpolitikája is javítólag van a helyi és vidéki pénzviszonyokra. A pénzpiacon érezhető javulás hű tükre az általános lassú, de folytonos megkönnyebbülésnek, amelyben igen nagy része van a jelenlegi pénzügyi politikának, de különösen Imrédy Béla elnök úrnak, aki helyesen és céltudatosan irányítja az ország pénzügyeit és a külföldi lapokat szemlélve bátran mondhatjuk, hogy szomszédaink közül többen irígyen nézik a nagy koncepciójú, kiváló szakember működését, mert a helyes pénzügyi politika eljuttatta száz sebből vérző országunkat ahhoz a kiváló és reményteljes helyzethez, hogy végre elmondhatjuk magunkról, hogy a *pénzpiacon könnyebbülés és a gazdasági életben is lényeges enyhülés és javulás várható.*

SZABADSÁG KÁVÉHÁZ
V, BÁTHORY- ÉS AULICH-UTCA SAROK

A HÁRMAS EGYEZMÉNY

Miről tanácskozik Gömbös Rómában? A középeurópai gazdasági problémák Mi történik a külkereskedelmi tárgyalásokon?

Gömbös Gyula miniszterelnök és *Kánya* Kálmán külügyminiszter római látogatásának jelentősége természetesen gazdaságpolitikai is; azok a tárgyalások, amelyeket a magyar kormányférfiak az olasz nép vezérével és az olasz kormány tagjaival folytatnak és amelyeken Schuschnigg osztrák kancellár is résztvesz, természetszerűleg szoros összefüggésben állanak a római hármas egyezménnyel, kétségtelen azonban, hogy ma sorrendileg világpolitikai kérdések állanak előtérben, minthahogy a nemzetközi politika fordulatai és változatai fogják meghatározni Közép-Európa gazdasági jövendőjét is. Sorrendileg a legtermészetesebb, hogy amíg forrongásban van az egész világ és amíg nem alakulhat ki a megoldások számára szilárd külpolitikai bázis, addig sem a nemzetközi pénzügyi és gazdasági életben, sem pedig Közép-Európa sorsában döntő és mélyreható változások nem lehetségesek. Bizonyos azonban, hogy *éppen a római út és a mostani római tárgyalások is megszilárdítják a római hármas egyezmény erős alapját,* amelynek az volt és ma is az a feladata, hogy a középeurópai megoldás kijegecedésének irányát meghatározza. Amennyire Közép-Európa földrajzi alakulásában Ausztriának és Magyarországnak van a Dunamedence rendszerében központi szerepe, s amennyire *Olaszország nélkül a Földközi-tengerhez az igazi és helyes utat a Dunamedence népei meg nem találhatják,* annyira természetes az is, hogy a *hármas egyezmény körül kell kialakulnia minden középeurópai gazdasági megoldásnak is.*

A római találkozó alkalmával ez a hármas egyezmény immár két esztendős, és ma bizonyos távlatból meg lehet állapítani, hogy az elgondolás valóban helyesen határozta meg az egyes államok szerepét és gazdasági helyzetét, viszont a gyakorlatban bizonyos elképzelések nem valósultak meg olyan mértékben, mint ahogy az kívánatos volna. Az az elgondolás, hogy Olaszország a maga bevitelében nagyobb szerepet juttasson Ausztriának és Magyarországnak, fokozatosan érvényesül és kétségtelenül a római egyezmény hatása az is, hogy a szankciók kérdésében mindkét állam fenntartotta a maga szabadságát s érvényesítette barátságát Olaszország iránt. Olaszország számtalanszor fejezte ki e miatt háláját és nyilvánvalónak kell tartanunk, hogy az olasz barátság a mostani tárgyalások során is megnyilatkozik, mint ahogy *gazdasági kérdésekben Olaszország részéről mindenkor csak bizalmat tapasztalhatunk.*

Ausztria és a magyar gazdasági élet

Ha részletkérdésekre nem is kerülhet sor a mostani római tárgyalások során, nyilvánvalóan föl kell merülnie azonban annak a kérdésnek, hogy a magyar-osztrák viszonylatban a római egyezmény végrehajtásánál miért alakulnak ki a nehézségek, amelyek éppenséggel nem felelnek meg a két ország baráti viszonyának, gazdasági és földrajzi adottságának. A római egyezmény elképzelése szerint a magyar-osztrák gazdasági kapcsolatoknak növekedni és erősödni kellene, és e helyett azt kell tapasztalnunk, hogy *az utolsó időben Ausztria szerepe a magyar kivitelben egyre inkább csökken* és hogy osztrák gazdasági tényezők részéről a magyar piaccal szemben bizonyos elzárkózási tendenciák érvényesülnek. Amilyen mértékben természetes az, hogy a Dunamedence gazdasági rendszerében Ausztria és Magyarország egymásrautaltsága olyan tény, amelylyel mindkét államnak számolnia kell, annyira sajnálatos, hogy *Ausztriában az autárchia gazdaságpolitikája sok tekintetben éppen a magyar termelés ellen irányul* és a magyar mezőgazdaság bizonyos pozícióit kívánja gyöngíteni. Ennek természetes eredménye, hogy *Magyarország külkereskedelmében Ausztria természetes vezetőhelyét immár Németország foglalja el,* holott a magyar gazdasági politikának éppen az volna az érdeke, hogy kivitelét olyan államban fejlessze, amelynek kivitelében mi ugyancsak döntő helyzetet foglalunk el. Amilyen mértékben fontos számunkra a német piac, olyan mértékben fontos Ausztria számára, de a mi számunkra is viszont, hogy *a magyar-osztrák gazdasági kapcsolatok természetes egyensúlya föl ne billenjen és meg ne lazuljon.*

Mi azt hisszük és szilárd meggyőződésünk, hogy *az osztrák-magyar gazdasági problémában a hármas egyezményben lefektetett elveknek végeredményben teljes mértékben győzedelmeskedniök kell* és azért hisszük ezt, mert ugyancsak meggyőződésünk, hogy *az osztrák gazdasági politikának nem is lehet és nincs is más elképzelése, mint a magyar-osztrák viszony állandó erősítése.* Ha majdan a gazdasági szabadság korszaka ismét helyreáll, Ausztria számára a magyar piac elkerülhetetlen szükségesség és részünkre is természetes adottság, hogy az évezredes kapcsolatot a szomszéd állammal minél közvetlenebbül tartsuk fenn. Nem is az osztrák kormány gazdaságpolitikája érvényesülhet itt, hanem sokkal inkább bizonyos osztrák hatóságok, intézmények és bürokráciák túlbúzgósága nehezíti meg az egyszerű megoldások lehetőségét. De minden tényezőnek gondolnia kell arra, hogy *a Dunamedence kérdését és Közép-Európa gazdasági problémáját elsősorban a római egyezmény alapján lehet megoldani,* még pedig azáltal, *ha más államok és más országok is csatlakoznak a hármas egyezményhez* és elfogadják alapul a preferenciák és gazdasági előnynyujtások olyan rendszerét, amelynek elvi alapjait a római egyezmény találta meg

A római tárgyalásokon nyilván szóba is kerültek, hiszen elkerülhetetlenek azok a tervek, amelyek a középeurópai gazdaságpolitikával kapcsolatosan felmerültek és bizonyos, hogy Rómában is minden tényező úgy ítélte meg a helyzetet, hogy *Hodzsa középeurópai megoldási terve immár bukottnak tekinthető,* elsősorban azért, mert *magában a kisantanban sem talált visszhangra* és különösen Jugoszlávia áll legmerevebben szemközt ezzel a cseh elgondolással. Annakidején a római egyezmény éppen akkor jött létre, amikor a kisantant politikai szövetségét gazdasági szövetséggé kívánták átkovácsolni. Ma már kétségtelen, hogy *olyan gazdasági szövetség, amely kisantant kebelén belül, avagy a kisantant körül csoportosulna, nem csupán politikailag, hanem gazdaságilag is elképzelhetetlen,* mert *minden megoldásnak számolnia kell Olaszországgal, de Németországgal* is. Földrajzi és *gazdasági adottságokat semmiféle módszerrel nem lehet megkerülni* és természetes, hogy a római tárgyalások során minden alkalommal megfontolásra kerülnek mindazok a megoldási lehetőségek, amelyek ezt a nagy problémát dülőre vihetik. Ma ezek a problémák nem időszerűek, hiszen a világpolitika nagy kérdéseit kell előbb megoldani, de éppen ezeknek a megoldásoknak a pillanatában már a középeurópai kérdésre kell kerülnie természetes logikai összefüggés alapján a sornak, és *minden gazdaságpolitikai megoldás elvi feltételeinek előbb kell kialakulniok, sem mint az utolsó pillanatokban.*

A gazdasági tárgyalások

Ha a római tárgyalások nagy és fontos jelentősége ki is emelkedik az aprólékos tényekből, ugyanakkor nem lehet mellőzni fontosságát azoknak az egyéb tárgyalásoknak is, amelyek a magyar külkereskedelem fontos problémáit érintik. Így elsősorban Schuschnigg budapesti látogatása óta ismét *feldolgozzák azoknak a kérdéseknek* az anyagát, amelyeket *néhány nap multán a magyar-osztrák szakértők megbeszélésein fognak napirendre tűzni.* Itt mindenekfölött arról van szó, hogy a magyar kormány a *lisztkivitel* kérdésében kíván a helyes megállapodás bázisára jutni az osztrákokkal és ugyanekkor az *osztrák fabehozatal* kérdését is rendezni kívánják azoknak az egyoldalú osztrák kívánságoknak mellőzésével, amelyek jelentős drágulást idézhetnének elő a magyar fapiacon. Azzal a ténnyel szemben, hogy Ausztria az utóbbi időben a mi vásárlásaink arányához viszonyítva csökkentette a maga magyarországi behozatalát, a magyar kormány azt a szempontot kívánja érvényesíteni, hogy *bizonyos hiányokat elsősorban a főzelék- és gyümölcsbevásárlás területén pótoljon az osztrák piac.*

Azok a gazdasági tárgyalások, amelyek Lengyelországgal megkezdődtek, legközelebb Budapesten folytatódnak. Lengyel részről már olyan javaslat fejeződött ki, amely *kivitelünk számára az eddiginél is nagyobb keretet kíván biztosítani,* noha Magyarország az eddigi kontingenst sem használta ki teljes mértékben. Most arról folynak tárgyalások a *magyarországi borkereskedelem* tényezőivel, hogy a lengyel piacon miként lehetne a magyar bor elhelyezését megfelelő módon biztosítani.

A *román-magyar kereskedelmi tárgyalások* egyik legfontosabb problémája azoknak az illetékeknek kérdése, amelyeket Románia a különböző árukra a bevitel alkalmából kivet. Ezek az illetékek elvileg tizenkét százalékos alapon volnának fizetendők, azonban a gyakorlatban a kivetés módszere és az áruk értékelése olyan rugalmas, hogy a magas százalékokat a magyar áruk nem bírják el. Ennek az illetékkérdésnek rendezése egyik legfontosabb feltétele annak, hogy magyar-román viszonylatban megfelelő árucsere alakulhasson ki. Az idén a kukorica-behozatal különösen egyoldaluvá tette Románia előnyére ezt az árucsere-forgalmat. *Romániának számolnia kell azzal, hogy kukoricában nem minden esztendőben van nálunk rossz termés* és hogy az idén már aligha szorul rá állattenyésztésünk a romániai tengerire. Romániának tehát minden érdeke az, hogy *az árucsereforgalmat magyar viszonylatban is biztosítsa a maga számára akkor is, ha kukoricakivitele megszűnik* és remélhető, hogy a megfelelő megegyezés hamarosan létre is fog jönni.

Azt hisszük, hogy miután Romániával a hónap végén lejár az árucsere-egyezmény, *magának a román kormánynak elsőrendű érdeke, hogy ne okozzon komoly nehézségeket,* amikor a román kivitel Magyarország felé egyre komolyabb tényező lesz a román külkereskedelmi mérlegben. Így remélnünk kell, hogy *Románia elejti azt a kívánságot, hogy Magyarország a román* petróleumért jelentős százalék erejéig nemes devízát fizessen, mert azt *Romániának is tudnia kell, hogy más a kukorica és más a petróleum* és hogy ha a gazdasági érdekekből a tengeribeszerzésnél a Romániából való behozatal került előtérbe, a petróleumkérdést viszont másképpen lehet megoldani.

A másik román kívánság, hogy Románia a fabehozatal terén is olyan kompenzációt akar életbeléptetni, hogy a román exportőrök a román importőrökkel kompenzáltatnák száz százalékosan magyar árukkal a hozzánk behozott fatermékeket. Miután ezzel az egész fakompenzáció egyoldalú román kézbe kerülne, kétségtelen az is, hogy *Magyarország ezt a megoldást nem fogadhatja el.*

Azok az elvi tárgyalások, amelyek *Jugoszláviával* a gazdasági kérdések rendezése körül megkezdődtek, egyelőre nem folytatódtak, miután éppen a világgazdasági események és a mostani római tárgyalások után alakulhat ki az a helyzet, amely a magyar-jugoszláv gazdasági tárgyalások sikere számára megfelelő elvi hátteret is biztosít.

A NEMZETI BANK STATUSA

1936 március hó 15-én.

	Pengő		Változások az 1936. évi március hó 7-i állás óta Pengő	Pengő
Érckészlet:				
Arany	78,936.461.56			
Devizák és valuták	32,760.055.46			
Váltópénz	13.345.952.58		125,042.469.60 +	22.106.09
Leszámitolt váltók és értékpapírok			482,633.631.62 —	12,153.815.80
Kézizálogra adott kölcsönök			12,359.800.00 —	....
Az állam adóssága			80,495.829.73 —	....
Épületek és felszerelések			5,949.237.84 —	....
Egyéb követelések			95,922.724.93 +	4,641.813.46
		Összesen	802,403.693.72 —	
Részvénytőke			34,756.095.00 —	....
Tartalékalap			9,664.094.32 —	....
Bankjegyforgalom			348,122.220.00 —	14,205.960.00
Girokövetelések:				
a) államiak	118,322.986.58			
b) egyebek	22,420.292.85		140,743.279.43 +	6,648.126.99
Pénztárjegyek			104,297.836.67 —	....
Egyéb tartozások			164,820.168.30 +	67.936.76
		Összesen	802,403.693.72 —	

Jelöltek és önjelöltek a tőzsdetanács választásán

Áprilisban választja új vezetőségét a tőzsde is bizonyos jelekből azt hinné az ember, hogy ez a választás valamelyes izgalmakat okoz a tőzsde környékén. Ha őszinték akarunk lenni, hát megmondhatjuk, hogy a tőzsdén senkit ezek a választások nem érdekelnek, csak éppen azt a néhány embert, akik a választáson föllépni akarnak. A tőzsdét az érdekli, hogy némi fellendülés ellenére is az értéktőzsde iránt még mindig nem alakult ki az igazi vásárlóközönség érdeklődése, hogy az autarchiák rendszerében az árutőzsdén sincs tulajdonképpen üzleti élet, — a tőzsdén *üzleteket szeretnének kötni* és amíg üzletek nincsenek, túlságosan nem fontos az emberek száma, vajjon kikből is alakul a tőzsdetanács.

A tőzsdének valóban nagy hivatása van, jelentősége az értékmérés szempontjából nagyon fontos, de *igazi tőzsdeélet csak teljes gazdasági szabadságban alakulhat ki.* Ameddig a gazdasági megkötöttségek rendszere fennáll, a tőzsde sem fejtheti ki igazi működését és amíg a tőzsde nem működhetik a maga igazi és természetes életével, addig a tőzsdetanács összeállításának sincs túlságos elvi jelentősége. Amíg nem belső gazdasági erők irányítják a kereskedelmi szabadság kialakulásának lehetőségét sem, hanem ez is a nemzetközi gazdasági helyzet alakulásától függ, még csak azt sem lehet mondani, hogy harcias tőzsdetanácsot kellene választani, amelynek tagjai felvennék a küzdelmet a tőzsde érdekében és a tőzsde jövendőjéért. *A tőzsde ma függvénye lehet csak az általános gazdasági helyzet alakulásának,* viszont ebben az irányban sem az olyan kis országon van a döntés súlya, mint a miénk.

A tőzsdetanácsosság tehát ma inkább dekórum, inkább kitüntetés, mint valamely harci testület összeállításának kérdése. Annyi kétségtelen, hogy amig *Fleissig* Sándor áll a tőzsde élén, addig a tőzsde tekintélye sértetlen marad. Természetes tehát, hogy az új választáson is csak *Fleissig* Sándor személye körül csoportosulhat ki a tőzsde vezetősége és ezért természetes, hogy az eddigi alelnökök, *Munk* Péter és *Politzer* Sándor is helyükön maradnak. Vannak ugyan, akik *Munk* Péterrel szemben *Schmidt* Richard malomtulajdonost akarják a tőzsde alelnökének jelölni, azonban maga Schmidt Richard nem óhajtja felvenni a küzdelmet, mint ahogy az alelnöki tisztek betöltése végeredményben mégis csak Fleissig Sándor döntésén fog mulni.

Természetes változások lesznek a tőzsdetanácsban azáltal, hogy *Korányi* Frigyes báró helyét *Pósch* Gyula dr., a Pénzintézeti Központ vezérigazgatója fogja betölteni és a Nemzeti Bank képviseletében *Tabakovics* Dusán helyére *Baranyai* Lipót dr. kerül. Szó van arról, hogy beválasztják a tőzsdetanácsba *Wünscher* Frigyes dr.-t, a Hangya, és *Zsilinszki* Gábort, a Péti Só vezérigazgatóját. A bankigazgatók közül *Kállay* Rudolf, *Lipthay* Lajos, *Roóz* Jenő, továbbá *Frey* Endre neve került eddig szóba, jelöltekként szerepelnek *Mecsér* András, *Széchenyi* Károly gróf és mások is, és ugyancsak *rengeteg az önjelölt.* Ősi szokás szerint megkísérli a jelöltséget *Ország* Sándor, aki már alulmaradt a tőzsdetanácsosi választáson és föl kíván lépni újból *Schwarz* Jakab, akinek sikerült ugyan bejutni a tőzsdetanácsba, de akinek helyére éppen úgy új emberek kerülnek majd, mint ahogy természetes, hogy a tőzsdetanács felfrissítésénél érvényesülnie kell annak a szempontnak, hogy a pénzügyi és gazdasági élet igazi reprezentánsai adjanak díszt a tőzsdetanácsnak. Éppen ezért az idén nyilvánvalóan *szakítanak azzal az immár teljesen helytelen rendszerrel, hogy a tőzsdetanácsi választásokat szinte diktátori módon intézze egy szűk bizottság Nagy Andor vezetése alatt,* annál is inkább, mert *ez a rendszer főleg néhány önjelölt istápolása volt.* Annál valószínűtlenebb, hogy a választási listát *Nagy* Andor állítja össze, mert *alig hihető, hogy ő maga is visszakerül a tőzsdetanácsba.* Új, friss levegőt kell bevinni a tőzsdetanácsba, olyan embereket kell *Fleissig* Sándor és a tőzsde eddigi prominens emberei mellé állítani, akik valóban a magyar gazdasági élet egyetemét reprezentálják és akik tekintélyükkel tudnak súlyt adni annak az intézménynek, amelynek egyetlen tanácsosi tisztét sem lehet egyes kotériák prédájává tenni.

Még mindig ki a vivát?

Mi lesz a kereskedelem egységével?

Hát bizony szépen érnek a dolgok, a kereskedelem egysége is rendbejön lassanként, csak még néhány egyesületnek kell alakulni. Megalakult immár a nagydetailisták egyesülete is és ha jól megy minden, akkor legközelebb megalakul a kiskereskedők egyesülete, azután a középkereskedőké, azután a szőkéké, majd a barnáké, aki csak él, mindenki egyesületet alakít, cél nélkül, ok nélkül s miközben ezt a sok egyesületet alakítják, *magának a kereskedelemnek nagy érdekei igazi képviselet nélkül állanak.*

Mialatt a kereskedőnek az volna az érdeke, hogy éppen úgy meglenne az igazi egységes érdekszervezete, mint ahogy megvan a gyáriparnak, vagy a mezőgazdaságnak, az alatt *a sok egyesület között elvész magának a kereskedelemnek ügye.* Legyünk egyszer tisztában a dolgokkal! Nem az a legnagyobb baj, hogy szövetkezetek is vannak a világon, nem azért nem tudnak boldogulni a kereskedők, mert áruházak is vannak, még csak azért sem esik ki a világ kereke, mert egyes kereskedők mint szövetkezetek működnek és mert ezek az „álszövetkezetek" is adnak-vesznek, hanem azért, mert *az autarchiák világában mindenről van szó, iparról és mezőgazdaságról egyformán, csak éppen a kereskedelemről nem, hogyan is volna, amikor nincs igazi és hivatott szószólója?*

Ezért kell megcsinálni a kereskedelem egységes képviseletét! Ezért végzetes hiba az olyanfajta alakulás, mint a nagydetailistáké, mert a helyett, hogy egységbe fognák a kereskedői társadalmat, megosztják külön-külön érdekek szerint, hogy egymás ellen harcoljanak, ne pedig az egységes kereskedői érdekekért. *Hol van ilyenkor az OMKE, vagy hol a deli FÖVKE, avagy a lelkes Baross-Szövetség?* Hol vannak ők, amikor azt az elvet kellene képviselniök, hogy a kereskedelem egységét semmiféle külön szervezkedéssel nem szabad megbontani.

Ha a kereskedelem jövendőjét és boldogulását akarja, akkor hagyjon fel ezekkel a játékokkal! Ám intézzék el az OMKE-kérdést. *Válasszák meg elnöknek Magyar Bertalant,* válasszák meg Sesztina Jenőt, ha ezt helyesnek vélik, aztán amikor ez már megtörtént, akkor *fogjanak hozzá az egységes kereskedelmi szervezet megalakításához.* OMKE, Baross-Szövetség, FÖVKE, Kereskedelmi Csarnok, mi minden van még, még akár a Lédermanék derűs kis szervezete is üljenek le, Sesztina, Madarassy Beck Gyula, Magyar Bertalan, Ilovszky s a többi mind — és válasszanak *egy elnököt!* Elnököt, aki igazán a kereskedelem reprezentánsa lenne, a kereskedelem vezére, de aki aztán csakugyan kereskedő legyen. Kereskedő a boltból és az üzletből, kereskedő akár a pult mellől, csak éppen ne valaki, aki „a kereskedelem barátja", akinek a kereskedelemhez csak annyi a köze és kapcsolata, hogy néha nyakkendőt vásárol, vagy hogy néha meg szokott állani valamely kirakat előtt. *A gyáripar és a mezőgazdaság is a maga kebeléből találta meg vezérét.* Ha a kereskedők úgy érzik, hogy közülük és közöttük nem akad senki, aki vezérségre termett, akkor nyilván nincsenek is kereskedők, akik megérdemlik, hogy sorsukért bárki is harcba induljon.

1.7 millió újabb visszafizetés az Ipari Jelzálogintézetnél

Az Országos Magyar Ipari Jelzálogintézet mérlege fontos adalékot szolgáltat az ipar helyzetére vonatkozólag: a mérleg adataiból kitűnik, hogy *az intézet összes* kölcsöneiből, amelyek *összege 28.5 millió pengő volt, 15.28 millió dollárt az ipar már visszafizetett* s 1935 végén aranydollárban számítva az intézet által kibocsátott jelzálogkölcsönökből immár csak 13.27 millió követelés áll fönn. Amíg 1934-ben 2.76 milliót fizetett vissza az ipar a dollárkölcsönből, addig *1935-ben újabb 1.7 millió pengős visszafizetés csökkentette az intézet künnlévőségeit.* Amíg 1934 végén még a kölcsönnek több mint fele állott fenn, addig *ma már az ipari jelzálogkölcsönök 45 százaléka visszafizetődött.* A kibocsátott 5 millió aranydollár névértékű zálogleveleket immár mindössze 2.11 millió dollár értékű van forgalomban, ami 572.50-es árfolyamon 12 millió 79.750 pengőt jelentene.

Az OMIJ mérlegében egyébként a biztosítási alap aranydollárértékű papírokban 3.72 millió, az egyéb értékpapíroké 1.75 millió, a követelés adósoknál 0.09 millió s a pénzkészlet 0.3 millió. Ezzel szemben a hitelezők követelése 0.97 millió, a tartalékalap pedig 0.22 millió. A nyereség, amelyet az intézet kimutat, 81.882 pengő, s ezenfelül látható tartalékok is mutatkoznak.

FLÓRA, a kényszerkartell és zártszám a szappaniparban

A *Flóra Első Magyar Stearingyertya- és Szappangyár rt.* március 23-án rendkívüli közgyűlést tart. Ezen a közgyűlésen megy végbe a tranzakció a Leverkonszernnel, miután a közgyűlésen előterjesztendő indítványok magukban foglalják a tranzakció megoldását is. E szerint a közgyűlésen ki fogják mondani, hogy a Flóra tulajdonát képező ingatlanok és az ingatlanok tartozékai, továbbá egyes gépi berendezések és felszerelések, az ingatlanokon levő erőfejlesztő és erőátviteli gépek, mótorok és ezek tartozékai és a műhelyek és irodaberendezések a társaság könyveiben szereplő könyvszerinti értékben a társaság által alapítandó *új részvénytársaságba aportként* bevitessenek s hogy az alapítandó részvénytársaság tulajdonul megszerzett összes részvényeit a társasági részvényeseknek ingyen kiszolgáltatják és a kiszolgáltatott részvények névértékével az alaptőkét leszállítják.

Hogy miért kell ez a bonyodalmas megoldás, nem tudjuk, nem is lényeges, de ténynek látjuk, hogy a Flóra rendkívüli közgyűlésének összehívása immár befejezését jelenti azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket a Flóra részvénytöbbségének tulajdonosai a Hutter és Lever céggel folytat. *A Flóra átmegy a Lever-konszern birtokába* és ezzel a nagy angol vállalat kétségtelenül döntő jelentőségű pozícióba jutott a magyar szappaniparban. Azok után, hogy abban a küldöttségben, amely a kényszerkartellt követelte a szappaniparban és ugyancsak a zárt számot is, résztvettek *Meister* Ignác és *Szegő* Béla gyárosok is, természetesen csak arra lehet következtetni, hogy *úgy az Albus, mint a Meister-cég komoly megállapodásokra jutott Leverékkel,* amelyek tulajdonképpen ezeket a vállalkozásokat is befolyásuk és irányításuk alá helyezte. *A Lever-cég döntő súlya a szappaniparban tehát* kialakult és a nagykonszernnel, valamint kartelltársaival szemben ma nem is állnak mások, mint azok a kis szappangyárosok, akik vitéz *Tóth* Adrás dr. országgyűlési képviselő elnöksége alatt tömörültek, — továbbá a közérdek és a fogyasztóközönség.

Mi változatlanul azt az álláspontot valljuk, hogy számunkra és a gazdasági közérdek számára teljesen *mindegy, kik a Flóra-gyár tulajdonosai,* hogyan oszlik meg ott a részvénypakett és *még csak az sem érdekel bennünket, hogy a többi szappangyár a maga gazdasági függetlenségéből mekkora részt hajlandó feláldozni.* Ez az ő ügyük; belső ügy, házi használatra. A fogyasztóközönség és vele együtt a közérdek ügye az, hogy *a különböző szappankoncentrációkat ne lehessen felhasználni jogosulatlan áralakításokra.* Ha a szappanipar csakugyan válságos helyzetben van, akkor azoknak a cégeknek, amelyek e válságot túlságosan érzik, módjuk van új kalkulációra és új üzemvezetés inaugurálására, de aligha hihető, hogy számukra az árkalkuláció túlzottan nehezebb volna, mint a kisebb gyárak és egész sereg olyan cég számára, amely szerintük veszedelmesen olcsón állítja elő a szappant. Sőt *bátorkodunk feltételezni azt is, hogy Leverék sem azért vették meg a Flóra-gyárat, mert túlságosan rossz üzlet lenne a szappangyártás.* Általában véve ugyanis az emberek a rossz üzletből kimennek és nem mennek bele mégjobban.

Mindez azonban nem a kérdés lényege, hanem csak az, amin már volt alkalmunk vitázni, hogy a szappangyáraknak az a lépése, amellyel az ipari zárszám bevezetését kérték éppen kisvállalatokkal és azok boldogulási törekvéseivel szemben, olyan félelmetes megnyilatkozása valamelyes helytelen gazdasági szempontnak, amellyel szemben az egész gazdasági közvéleménynek a maga felfogását érvényesítenie kell. *Az ipari zárszám is lehet gazdaságpolitikai álláspont,* meg is tudjuk ennek az álláspontnak érvelését érteni, ámde akkor nem, ha ez olyan szappangyárosok részéről hangzik el, akik aligha gondolták végig ennek az elképzelésnek összes lehető következéseit és kialakulható hatásait. Most is csak azt mondjuk, amit e kérdésben már megmondottunk: ha egyszer magának a gazdasági életnek bizonyos tényezői követelnek zárszámot és gazdasági korlátozásokat, akkor számolniok kell azzal a lehetőséggel is, hogy ennek az elgondolásnak természetes következéseit is elsősorban éppen nekik kell talán majd viselniök.

Húsz milliós emelkedés az állami költségvetésben

Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter a képviselőház április 3-án tartandó ülésén terjeszti elő költségvetését. A pénzügyminiszter expozéja, úgy tudjuk, sok érdekességet tartalmaz abban az irányban, hogy a gazdasági helyzet javulásának komoly tényeit fogja feltüntetni. Így az állami bevételek kedvezőbb alakulásának jelei mutatkoznak, úgyhogy a költségvetés mintegy húsz millióval többkiadást fog előirányozni, mint a mostani költségvetés, mert a bevételek hasonló emelkedésével számolnak. A többletkiadások beruházási jellegűek lesznek, azonban a pénzügyminiszter a költségvetésen kívül is beterjeszt bizonyos beruházási javaslatot, így többek között az újabb útépítkezések finanszírozására vonatkozó javaslatot is.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BALASSA JÓZSEF
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-U. 13.
TELEFON: 88-4-29.
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI SZÁMLA 5172
ELŐFIZETÉSI ÁR: EGÉSZ ÉVRE 20, FÉLÉVRE 10 PENGŐ, EGYES SZÁM ÁRA: 40 FILLÉR
ELŐFIZETÉS KÜLFÖLDRE: EGY ÉVRE AUSZTRIÁBA 30 SCHILLING, CSEHSZLOVÁKIÁBA 200 CSEH KORONA, SZERB-HORVÁT-SZLOVÉN KIRÁLYSÁGBA 400 DINÁR, ROMÁNIÁBA 1500 LEI, EGYESÜLT ÁLLAMOKBA 6 DOLLÁR, NÉMETORSZÁGBA 16 MÁRKA, FRANCIAORSZÁGBA 150 FRANK, ANGLIÁBA 1 FONT.
KAPHATÓ MINDEN UJSÁGÁRUSNÁL, NAGYOBB DOHÁNYTŐZSDÉBEN ÉS AZ IBUSZ ELÁRUSÍTÓ HELYEIN
HIRDETÉSEK DÍJSZABÁS SZERINT

KIADÓ ÖZV. RÓNA LAJOSNÉ. NYOMTA RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET R. T. NYOMDÁJA, BUDAPEST V, VADÁSZ-U. 16. (MŰSZAKI IG.: LINZER M.)